

Internationell delgivning

Till Justitiedepartementet

Chefen för Justitiedepartementet, statsrådet Beatrice Ask, beslutade den 29 juni 2010 att uppdra åt hovrättsrådet Joakim Zetterstedt att biträda Justitiedepartementet med att göra en översyn av reglerna om internationell delgivning.

Med denna promemoria är uppdraget slutfört.

Stockholm i oktober 2011

Joakim Zetterstedt

Innehåll

Sammanfattning	9
1 Promemorians författningsförslag	11
1.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	11
1.2 Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932).....	13
1.3 Förslag till förordning om bistånd med delgivning i internationella förhållanden	16
1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna.....	21
1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion	24
2 Bakgrund	27
3 Internationell delgivning	29
3.1 Allmänt om internationell delgivning.....	29
3.2 Internationella avtal	29
3.2.1 Civilrättsligt samarbete	30

3.2.2	Straffrättsligt samarbete	31
3.2.3	Annat samarbete	33
3.3	Föreskrifter om internationell delgivning	34
3.3.1	Delgivningslagen.....	34
3.3.2	Delgivning i Sverige	35
3.3.3	Delgivning i utlandet	37
3.4	Några särskilda frågor vid internationell delgivning	39
3.4.1	Postdelgivning.....	39
3.4.2	Biträdd delgivning.....	40
3.4.3	Språk- och formkrav	43
3.4.4	Delgivningskostnader	47
3.4.5	Enskild sökande	48
3.4.6	Sekretess	49
3.5	Delgivningsverksamheten i praktiken.....	50
3.5.1	Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet.....	50
3.5.2	Utlandsmyndigheterna	54
3.5.3	Länsstyrelserna.....	56
3.5.4	Polismyndigheterna	57
3.5.5	Skatteverket.....	57
3.5.6	Kronofogdemyndigheten	58
3.5.7	Andra myndigheter.....	58
3.5.8	Privata delgivningsföretag	59
4	Överväganden	61
4.1	Utgångspunkter för förslagen	61
4.2	Delgivning i förvaltningsmål	63
4.3	Bistånd till enskilda med delgivning i utlandet.....	65
4.4	Bistånd till domstolar och förvaltningsmyndigheter med delgivning i utlandet	70
4.5	Behöriga myndigheter.....	74

4.6	Sekretess vid delgivningsbistånd.....	83
4.7	Delgivningslagens tillämpning vid delgivning i Sverige på utländsk begäran.....	85
4.8	Förutsättningar för delgivning i utlandet	88
4.9	Krav på översättning av delgivningshandlingar.....	91
4.10	Delgivning enligt förfaranden som avviker från delgivningslagen	93
4.11	En ny reglering.....	94
4.12	Ändrade förklaringar och underrättelser till internationella avtal.....	102
4.13	Övriga förslag.....	105
5	Ekonomiska konsekvenser och andra konsekvenser... 111	
6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser..... 117	
7	Författningskommentar..... 119	
7.1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	119
7.2	Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932).....	121
Bilaga	Uppdrag En översyn av reglerna om internationell delgivning	127

Sammanfattning

Promemorian innehåller förslag till förbättringar och förenklingar av förfarandet när svenska myndigheter hjälper utländska myndigheter med delgivning i Sverige. Enligt den nuvarande ordningen är uppgiften att hjälpa till spridd på flera myndigheter. Förslaget går ut på att endast en myndighet – Länsstyrelsen i Stockholms län – blir mottagande myndighet för alla inkommande ärenden, förvaltningsrättsliga ärenden undantagna. Även den nuvarande ordningen där Justitie- och Utrikesdepartementet hjälper sökanden i Sverige med delgivning utomlands ändras. Det föreslås att utgångspunkten fortsättningsvis ska vara att en domstol eller förvaltningsmyndighet som behöver får någon delgiven i utlandet själv ska sköta delgivningen – i första hand genom postdelgivning. Endast om det inte är möjligt att delge själv ska hjälp kunna lämnas. Hjälp kan då lämnas av utlandsmyndigheterna. En förändring mot nuvarande ordning är att företag och andra enskilda inte längre bör lämnas delgivningshjälp från det allmänna, utan får sköta delgivning själva, t.ex. med hjälp av privata delgivningsföretag.

Promemorian innehåller författningsförslag som är avsedda att på ett tydligare och modernare sätt än tidigare reglera förutsättningar och förfarande vid internationell delgivning. Äldre detaljbestämmelser, mestadels meddelade i förordning eller motsvarande, tas bort och ersätts av en mer generell reglering. Därtill föreslås ett antal lagändringar. Några av ändringarna är närmast av lagtekniskt karaktär och föranleds av att äldre regler inte krävt lagform, men att det idag krävs att sådana bestämmelser meddelas genom lag. Andra ändringsförslag syftar till att förtydliga

delgivningslagstiftningens tillämpningsområde i internationella förhållanden.

Slutligen lämnas i promemorian förslag på andra åtgärder för att förbättra det internationella delgivningssamarbetet och informationen om detta.

Promemorians författningsförslag föreslås träda i kraft den 1 april 2013.

1 Promemorians författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 26 § och 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

26 §¹

Sekretess hindrar inte att en uppgift om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats eller uppgift i form av fotografisk bild av en enskild lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932).

Sekretess hindrar inte att en uppgift om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats eller uppgift i form av fotografisk bild av en enskild lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) *eller för bistånd med sådan delgivning.*

Om den enskilde hos en myndighet som driver televerksamhet har begärt att abonnemanget ska hållas hemligt och om upp-

¹ Senaste lydelse 2010:1982.

giften är sekretessbelagd enligt 29 kap. 3 §, får den lämnas ut endast om den myndighet som begär uppgiften finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl.

22 kap.

5 §²

Sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) *eller bistånd med sådan delgivning* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2013.

² Senaste lydelse 2010:1982.

1.2 Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)

Härigenom föreskrivs i fråga om delgivningslagen (2010:1932)

dels att 1, 3 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller när delgivning ska ske i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning.

Om det i lag eller annan författning finns en bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Denna lag gäller också när bistånd lämnas med delgivning i Sverige på begäran av utländsk domstol, annan utländsk myndighet eller av någon som enligt en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt är behörig att begära bistånd med delgivning. När bistånd med delgivning lämnas får förfarande som avviker från denna lag tillämpas, om det inte skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper.

3 §

Delgivning med en person som vistas utomlands får ske om

det är tillåtet enligt lagen på den utländska orten.

Delgivning med en person som vistas utomlands får ske enligt lagen på den utländska orten, om inte sådan delgivning skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper.

En kallelse av en målsägande, ett vittne, en sakkunnig eller någon som avses i 36 kap. 1 § andra och tredje styckena rättegångsbalken, som ska delges utomlands, får inte ske vid vite, om inte annat följer av lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt.

4 a §

Om det följer av en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt att en handling som ska delges en mottagare i Sverige på begäran av någon som avses i 1 § tredje stycket ska vara skriven på eller översatt till visst språk, och är handlingen inte skriven på eller översatt till det språket, får delgivning endast ske med mottagarens samtycke.

9 §

En person som ska se till att delgivning sker utan samband med ett mål eller ärende får vända sig till en länsstyrelse eller, om delgivningen ska utföras utomlands, till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) för bistånd med delgivningen.

En person som ska se till att delgivning sker i Sverige utan samband med ett mål eller ärende får vända sig till en länsstyrelse för bistånd med delgivningen.

Länsstyrelsen ska avvisa en framställan om delgivning om föreskriven ansökningsavgift inte har betalats.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2013.

1.3 Förslag till förordning om bistånd med delgivning i internationella förhållanden

Härigenom föreskrivs följande.

Bistånd med delgivning i Sverige

1 § Länsstyrelsen i Stockholm län (Länsstyrelsen) lämnar bistånd med delgivning i Sverige till utländsk domstol, annan utländsk myndighet eller till någon som enligt en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt är behörig att begära bistånd med delgivning här i landet (den utländska myndigheten).

Om en ansökan om delgivning i Sverige har getts in till en annan myndighet än Länsstyrelsen, får myndigheten lämna över ansökan till Länsstyrelsen eller själv lämna bistånd med delgivning med tillämpning av vad som föreskrivs i denna förordning.

2 § En ansökan om delgivning i Sverige får översändas genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får en ansökan översändas med e-post. Även den handling som ska delges och som bifogas en ansökan får översändas på sätt som nu sagts.

3 § En ansökan om delgivning i Sverige ska innehålla uppgifter som gör det möjligt att identifiera mottagaren. Om det inte står klart vem ansökan avser ska Länsstyrelsen ge den utländska myndigheten möjlighet att komplettera ansökan.

Den utländska myndigheten ska ges möjlighet att komplettera en ansökan i annat avseende än vad som anges i första stycket om det krävs för att bistånd ska kunna lämnas.

4 § En ansökan om delgivning i Sverige ska vara skriven på eller översatt till svenska, danska, norska eller engelska.

5 § När bistånd lämnas med delgivning i Sverige enligt denna förordning tillämpas bestämmelserna i delgivningslagen

(2010:1932). Om delgivning begärs enligt ett förfarande som avviker från delgivningslagen, ska det begärda förfarandet tillämpas om det inte enligt 1 § tredje stycket delgivningslagen finns hinder mot detta.

6 § Om det följer av en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt att delgivning endast får ske om den handling som ska delges är skriven på eller översatt till ett visst språk, och är handlingen inte skriven på eller översatt till det språket, ska mottagaren, innan delgivning sker, upplysas om sin rätt att begära översättning och tillfrågas om han eller hon samtycker till att ta emot handlingen. Begär mottagaren översättning ska den utländska myndigheten ges möjlighet att komplettera ansökan med översättning.

Om det står klart att mottagaren förstår det språk som handlingen är skriven på eller översatt till krävs inte att mottagaren upplyses om sin rätt att begära översättning eller tillfrågas om han eller hon samtycker till att ta emot handlingen.

7 § Om det kan antas att en ansökan om delgivning eller den handling som ska delges innehåller uppgifter som omfattas av annan sekretess än sådan som rör enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, får delgivning genom stämningsman endast ske genom anlitan av en polismyndighet.

8 § När handläggningen av ärendet har avslutats ska det redovisas till den utländska myndigheten tillsammans med intyg om att delgivning har skett. Om delgivning inte kunnat ske ska skälen till detta anges.

9 § Länsstyrelsen ska inte ta ut någon avgift för att bistå med delgivning. Om delgivning inte kunnat ske, och begärs förnyade delgivningsförsök som skulle medföra ytterligare kostnader för stämningsman eller kungörelsedelgivning, får dock Länsstyrelsen ta ut en extra avgift enligt 22 § delgivningsförordningen (2011:154) för att lämna ytterligare bistånd med delgivning.

Bistånd med delgivning i utlandet

10 § En domstol eller förvaltningsmyndighet i Sverige som ska se till att delgivning sker i ett mål eller ärende (den ansökande myndigheten) får ansöka om bistånd av en utlandsmyndighet med delgivning inom utlandsmyndighetens verksamhetsområde om

- den ansökande myndigheten försökt att själv delge mottagaren i det andra landet, men detta inte kunnat ske, eller
- det i annat fall än som avses i andra stycket inte är tillåtet för den ansökande myndigheten att själv delge mottagaren i det andra landet

och det saknas möjlighet att begära bistånd med delgivning av en myndighet i det andra landet.

Om det följer av en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt att en ansökan om delgivning i utlandet endast får skickas genom en centralmyndighet, får den ansökande myndigheten vända sig till Länsstyrelsen för bistånd med delgivning. I sådant fall gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs i 11 § om ansökans innehåll.

11 § En ansökan enligt 10 § bör innehålla

- namn, personnummer eller födelsedatum samt uppgift om mottagarens medborgarskap för fysisk person,
- namn och organisationsnummer för juridisk person samt i förekommande fall uppgift om vem i det andra landet som är behörig att företräda den juridiska personen,
- adress, telefonnummer, e-postadress och andra kontaktuppgifter,
- uppgift om när delgivningsuppdraget senast ska redovisas och skälen till det,
- uppgift om det begärs att delgivningen ska verkställas på visst sätt,
- uppgift om tidigare delgivningsförsök och skälen till att utlandsmyndighetens bistånd begärs,

- kontaktuppgifter till den domstol eller myndighet som har gjort ansökan och
- den handling som ska delges.

Om det för att delgivning ska kunna ske krävs att ansökan eller handlingarna är skrivna på eller översatta till visst språk, ska en översättning bifogas.

12 § En ansökan ges in till den utlandsmyndighet inom vars verksamhetsområde delgivning ska ske eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).

13 § Om en ansökan inte innehåller de uppgifter som krävs för att bistånd ska kunna lämnas eller om det under ärendets handläggning framkommer att ansökan behöver kompletteras, ska utlandsmyndigheten ge den ansökande myndigheten möjlighet att komplettera ansökan.

14 § Utlandsmyndigheten ska redovisa delgivningsuppdraget direkt till den ansökande myndigheten. Om delgivning inte kunnat ske ska utlandsmyndigheten ange skälen till detta.

15 § När en utlandsmyndighet anlitas för bistånd med delgivning ska kostnader som uppkommit för kurirtransport tas ut av den ansökande myndigheten.

Gemensamma bestämmelser

16 § Om en internationell överenskommelse gäller som lag i Sverige, tillämpas bestämmelserna i denna förordning endast i den utsträckning de kompletterar den internationella överenskommelsen.

Om det följer av en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt att ett visst förfarande eller formkrav som avviker från vad som anges i denna förordning ska iakttas när bistånd

med delgivning lämnas, ska överenskommelsens bestämmelser tillämpas.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2013.

1. Genom denna förordning upphävs

kungörelse (1909:24 s.1) angående delgivning av handling på begäran av utländsk myndighet,

kungörelse (1910:13) angående viss kostnad för delgivning av handling på begäran av tysk myndighet,

kungörelse (1933:618) angående biträde av Justitiedepartementet för delgivning av handlingar i utlandet,

cirkulär (1968:32) till de allmänna domstolarna och åklagarna med vissa föreskrifter i anledning av Sveriges tillträde till den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål,

cirkulär (1969:495) till statsmyndigheterna med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur,

cirkulär (1986:179) om överenskommelsen mellan Sverige och Ungerska Folkrepubliken om inbördes rättshjälp i brottmål,

cirkulär (1990:169) till de allmänna domstolarna och åklagarna i anledning av en överenskommelse mellan Sverige och Polen om inbördes rättshjälp i brottmål,

cirkulär (1995:419) om inbördes rättshjälp mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge genom delgivning och bevisupptagning,

förordningen (2000:705) om handläggning av vissa ärenden i Regeringskansliet samt

förordningen (2008:808) med kompletterande föreskrifter till EG:s delgivningsförordning.

2. Bestämmelser i upphävda författningar ska tillämpas i ärenden om bistånd med delgivning som har inletts före den 1 april 2013.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna

Härigenom förskrivs att 1 § förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna och bilagan till förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹
 En utlandsmyndighet *skall* ta ut ansökningsavgifter och avgifter för kopior, översättning, *delgivning* m.m. i de fall och med de belopp som anges i bilagan till denna förordning.

1 §¹
 En utlandsmyndighet *ska* ta ut ansökningsavgifter och avgifter för kopior, översättning m.m. i de fall och med de belopp som anges i bilagan till denna förordning.

2 §
 Ansökningsavgift *skall* betalas för varje avgiftsbelagt ärende som en ansökan avser. Avgiften i lokal valuta fastställs av utlandsmyndigheten enligt de belopp i svenska kronor eller euro som anges i bilagan till denna förordning.

2 §
 Ansökningsavgift *ska* betalas för varje avgiftsbelagt ärende som en ansökan avser. Avgiften i lokal valuta fastställs av utlandsmyndigheten enligt de belopp i svenska kronor eller euro som anges i bilagan till denna förordning.

3 §
 Är tjänsteätgården utan avgift, *skall* det på handlingen skrivas "utan avgift".

3 §
 Är tjänsteätgården utan avgift, *ska* det på handlingen skrivas "utan avgift".

¹ Senaste lydelse 2006:1413.

4 §

Avgift *skall* på motsvarande sätt tas ut om en utlandsmyndighet utför något i tjänsten för en annan stats räkning, om inte annat följer av en överenskommelse med annan stat.

Avgift *ska* på motsvarande sätt tas ut om en utlandsmyndighet utför något i tjänsten för en annan stats räkning, om inte annat följer av en överenskommelse med annan stat.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2013.

Bilaga

Avgiftslista

Ansökningsavgifter

Avgifter för kopior, översättning, m.m.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion

Härigenom förskrivs att 6 § förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Vissa länsstyrelser har särskilda uppgifter.

1. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har uppgifter i fråga om rennäring m.m.

2. Länsstyrelserna i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har uppgifter i fråga om fjällförvaltningen i länen.

3. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län är förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom målet europeiskt territoriellt samarbete inom EU:s strukturfonder enligt rådets förordning (EG) nr 1083/2006 av den 11 juli 2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1260/1999 och enligt förordningen (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder.

4. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län är ansvariga för kontroller enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1080/2006 av den 5 juli 2006 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om upphävande av förordning (EG) nr 1783/1999 och enligt förordningen om förvaltning av EU:s strukturfonder.

5. Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län har uppgifter i fråga om Barentssamarbetet.

¹ Senaste lydelse 2011:842.

6. Länsstyrelsen i Norrbottens län har uppgifter i fråga om valen till Sametinget enligt sametingslagen (1992:1433).

7. Länsstyrelsen i Örebro län prövar frågor om tillstånd att anordna kampsportsmatch och utövar tillsyn enligt lagen (2006:1006) om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher.

8. Länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län är ansvariga för viss tillsyn enligt förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

9. Länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands, Skåne och Norrbottens län prövar frågor om auktorisation och godkännande samt utövar tillsyn enligt lagen (2010:1933) om auktorisation av delgivningsföretag.

10. Länsstyrelsen i Norrbottens län ska vara medlem i en sådan ideell förening som avses i 2 § Laponiaförordningen (2011:840).

11. Länsstyrelsen i Stockholms län är centralmyndighet för internationella delgivningsfrågor samt mottagande organ för ansökningar om bistånd med delgivning i Sverige på utländsk begäran.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2013.

2 Bakgrund

I förslaget till den nya delgivningslag som trädde i kraft den 1 april 2011 konstaterar regeringen att den särskilda reglering som gäller internationell delgivning är föråldrad och i behov av en översyn (prop. 2009/10:237 s. 96). Till detta kommer att vissa nyare internationella instrument anvisar att postdelgivning med enskild i en annan stat ska kunna ske direkt och att bistånd annars kan sökas genom direktkontakter mellan myndigheter. Enligt regeringen bör en reform göras med utgångspunkt i den nya delgivningslagen (se även prop. 1999/2000:61 s. 73 f.). Förevarande promemoria innehåller en översyn av reglerna om internationell delgivning. Utredningsuppdraget finns intaget som *bilaga 1* till promemorian.

Utredaren har under arbetet haft kontakt med och inhämtat information från domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra aktörer som enligt nuvarande ordning kommer i kontakt med och handlägger frågor om internationell delgivning.

3 Internationell delgivning

3.1 Allmänt om internationell delgivning

Begreppet internationell delgivning betecknar i denna promemoria delgivning som sker i ett gränsöverskridande förhållande, där den som ska delges finns i ett annat land än avsändaren, dvs. den som i sin verksamhet har behov av att få en handling delgiven. Internationell delgivning sker genom att avsändaren själv postdelger mottagaren (avsnitt 3.4.1) eller att en myndighet – i allmänhet i det land där delgivning ska ske – hjälper till med delgivning (avsnitt 3.4.2). I det följande redovisas det internationella delgivningssamarbetet och den svenska lagstiftningen på området.

Det internationella delgivningssamarbetet reglerar främst förfarandet när länder hjälper varandra med delgivning och vilka formkrav som ska gälla för framställningar om delgivningshjälp. Frågan om i vilka fall delgivning ska ske, om delgivning har skett och andra materiella frågor faller i princip utanför regleringen. Det är frågor som i allmänhet regleras i ett lands inhemska processlagstiftning.

3.2 Internationella avtal

Det finns ett stort antal avtal på området för internationell delgivning. Förutom avtal om delgivning i straff- och civilrättsliga mål och ärenden finns också ett flertal avtal på det förvaltningsrättsliga området. Avtalen behandlar till största delen förutsätt-

ningar och förfaranden när länder bistår varandra med delgivning. I vissa avtal finns även särskilda bestämmelser om vad som gäller i fråga om möjligheten till postdelgivning. Flera av de viktigaste avtalen kompletterar varandra och måste för sin tillämpning och rätta förståelse läsas tillsammans. Utöver de avtal som redovisas i det följande finns bestämmelser om samarbete i delgivningsfrågor bl.a. i ett antal straffrättsliga FN-konventioner. I dessa avtal är dock delgivningssamarbetet bara en av flera samarbetsfrågor som regleras och i sammanhanget av underordnad betydelse.

I följande avsnitt redovisas översiktligt de viktigaste avtalen om internationell delgivning.

3.2.1 Civilrättsligt samarbete

Haagkonventionen

Konventionen om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (Haagkonventionen, SÖ 1969:26) var intill nyligen det enskilt viktigaste avtalet om internationell delgivning. Haagkonventionen gäller mellan Sverige och det drygt 60-tal andra länder som tillträtt konventionen. I den mån dessa länder också är medlemmar i EU har Europaparlamentets och rådets förordning (EG) av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EG:s delgivningsförordning) företräde och tillämpas i stället för konventionen (se artikel 20.1 i EG:s delgivningsförordning). I förhållande till de nordiska länderna tillämpas vissa särbestämmelser om kommunikationsvägar, översättningskrav och kostnadsansvar i enlighet med den nordiska överenskommelsen om inbördes rättshjälp genom delgivning och bevisupptagning i stället för motsvarande bestämmelser i konventionen (nordiska rättshjälpsavtalet, SÖ 1975:42).

EG:s delgivningsförordning

EG:s delgivningsförordning gäller mellan Sverige och övriga EU-länder. Genom ett särskilt avtal mellan EG och Danmark gäller delgivningsförordningen även i förhållande till Danmark (EUT 17.11.2005, L 300, s. 55). Delgivningsförordningen har, som ovan angetts, företrädare framför Haagkonventionen och kompletteras i likhet med konventionen av det nordiska rättshjälpsavtalets bestämmelser om kommunikationsvägar, översättningskrav och kostnadsansvar.

Det nordiska rättshjälpsavtalet

Det nordiska rättshjälpsavtalet (SÖ 1975:42) kompletterar andra avtal om internationell delgivning som gäller mellan de nordiska länderna (prop. 1974:95 s. 109). På det civilrättsliga området kompletterar avtalet Haagkonventionen och EG:s delgivningsförordning.

3.2.2 Straffrättsligt samarbete*1959 års rättshjälpskonvention*

Den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål (1959 års rättshjälpskonvention, SÖ 1968:15) innehåller bl.a. bestämmelser om rättslig hjälp med delgivning (artikel 7–12). 1959 års rättshjälpskonvention gäller mellan Sverige och närmare 50 länder som tillträtt konventionen. 1959 års rättshjälpskonvention kompletteras – i förhållande till EU-länder – av konventionen om ömsesidig rättslig hjälp mellan EU:s medlemsstater (2000 års EU-konvention, SÖ 2005:42), av Schengenkonventionen (SÖ 1998:49) i förhållande till Schengenländer och därtill – i förhållande till de nordiska länderna – av det nordiska rättshjälpsavtalet.

2000 års EU-konvention

I 2000 års EU-konvention, som gäller mellan Sverige och övriga EU-länder, finns bl.a. bestämmelser om rättslig hjälp med delgivning (artikel 5). Konventionen kompletterar, som redovisas ovan, andra avtal om internationell delgivning.

Schengenkonventionen

Schengenkonventionen (SÖ 1998:49) innehåller bestämmelser om delgivning i brottmål (artikel 52). Konventionen gäller bara i förhållande till Schengenländer som inte också är medlemmar i EU, i praktiken Island, Norge och Schweiz.

Det nordiska rättshjälpsavtalet

Det nordiska rättshjälpsavtalet kompletterar andra avtal om internationell delgivning som gäller mellan de nordiska länderna. På det straffrättsliga området kompletterar avtalet i första hand 1959 års rättshjälpskonvention och 2000 års EU-konvention.

Bilaterala avtal

Sverige har ingått en handfull bilaterala avtal om rättslig hjälp i brottmål och i vilka det även finns bestämmelser om delgivning i brottmål, se bl.a. avtalen med Kanada (SÖ 2001:43), Australien (SÖ 2001:47) och Amerikas förenta stater (SÖ 2009:2).

Internationella domstolar

Sverige samarbetar i straffrättsliga frågor med internationella domstolar och tribunaler. Samarbetet innefattar bistånd med delgivning. Bestämmelser om sådant samarbete finns bl.a. i arti-

kel 93:1 i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (SÖ 2002:59).

3.2.3 Annat samarbete

Det internationella delgivningssamarbetet utanför de straff- och civilrättsliga områdena är i princip begränsat till skatt- och in-
drivningsfrågor.

Inom Norden gäller avtalet mellan de nordiska länderna om handräckning i skatteärenden (nordiska skattehandräckningsavtalet; avtalet intaget som bilaga till SFS 1990:226). Avtalet innehåller delgivningsbestämmelser (artikel 9).

Delgivning inom EU i *indrivningsfrågor* sker med stöd av rådets direktiv 2008/55/EG av den 26 maj 2008 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar skatter och andra åtgärder (*indrivningsdirektivet*) och kommissionens förordning (EG) nr 1179/2008 av den 28 november 2008 om tillämpningsföreskrifter för vissa bestämmelser i rådets direktiv 2008/55/EG om ömsesidigt bistånd för in-
drivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder (*tillämpningsförordningen*). Vid in-
drivning av fordringar som rör social trygghet tillämpas i fråga om delgivning Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 988/2009 av den 16 september 2009 om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och om fastställande av innehållet i bilagorna (*socialförsäkringsförordningen*) och Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (*socialtillämpningsförordningen*).

I *skattemål* kan delgivning ske bl.a. med stöd av rådets direktiv 2004/56/EG av den 21 april 2004 om ändring av direktiv 77/799/EEG om ömsesidigt bistånd av medlemsstaternas behöriga myndigheter i fråga om direkt beskattning, vissa punktskatter och skatter på försäkringspremier (direkt beskattning), rådets förordning (EG) nr 2073/2004 av den 16 november 2004 om administrativt samarbete i fråga om punktskatter (punktskatt) och rådets förordning (EG) nr 1798/2003 av den 7 oktober 2003 om administrativt samarbete i fråga om mervärdesskatt och om upphävande av förordning nr 218/92 (EEG) (mervärdesskatt).

Inom Europarådet och OECD gäller Europaråds- och OECD-konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden. Konventionen gäller mellan de konventionsanslutna länder som är medlemmar av Europarådet eller OECD. Konventionen innehåller delgivningsbestämmelser (artikel 17). I ett nyligen framförhandlat protokoll till konventionen utsträcks konventionens geografiska tillämpningsområde genom att konventionen öppnas för anslutning även av länder som inte är medlemmar av Europarådet eller OECD. En konsoliderad version av konventionen finns intagen som bilaga till SFS 2011:694.

3.3 Föreskrifter om internationell delgivning

3.3.1 Delgivningslagen

Delgivningslagen gäller vid *delgivning i utlandet* när delgivning ska ske i mål eller ärende hos en svensk domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning (1 § första stycket delgivningslagen). Särskilda föreskrifter om delgivning i utlandet finns i 3 och 9 §§ delgivningslagen.

Genom hänvisningen till lag eller annan författning blir delgivningslagen tillämplig även i vissa fall vid *delgivning i Sverige* på utländsk begäran. Sådana föreskrifter finns bl.a. i kungörelse

(1909:24 s.1) angående delgivning av handling på begäran av utländsk myndighet (1909 års kungörelse). Att delgivningslagen tillämpas på utländsk begäran på det förvaltningsrättsliga området följer av lagen (1990:226) om handräckning i skatteärenden mellan de nordiska länderna och lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden.

3.3.2 Delgivning i Sverige

I 1909 års kungörelse finns den centrala regleringen för bistånd med delgivning i Sverige. Kungörelsen är tillämplig vid alla typer av delgivning i Sverige på begäran av en utländsk myndighet och oavsett om begäran sker med eller utan stöd av en internationell överenskommelse. Om EG:s delgivningsförordning är tillämplig, gäller i stället den förordningen samt de föreskrifter som meddelats till förordningen, se vidare nedan.

Förutsättningen för att 1909 års kungörelse ska tillämpas är att en domstol eller annan myndighet i ett annat land begär bistånd med delgivning i Sverige och att Justitiedepartementet inte ombesörjer delgivningen (1 §). Det normala är att domstolar och andra myndigheter i ett annat nordiskt land direkt gör framställning till en länsstyrelse med begäran om bistånd med delgivning i Sverige (8 §). Justitiedepartementet ombesörjer delgivning i förhållande till utomnordiska länder. Om en delgivningsframställning från ett nordiskt land kommer in till Justitiedepartementet skickas den till behörig länsstyrelse, som därefter har att verkställa den i enlighet med kungörelsen.

Utgångspunkten vid delgivning på utländsk begäran är att delgivningslagens bestämmelser tillämpas (2 § 1 mom.). Om det andra landet begär att ett från delgivningslagen avvikande förfarande i stället ska tillämpas, kan även en sådan begäran tillgodoses (2 § 2 mom.). Kungörelsen innehåller därutöver föreskrifter om intyg om delgivning (3 §), ansvaret för kostnader för delgivning (5 §), förskott på ersättning för bl.a. vittnens inställelse vid

utländsk domstol (5 a §) och krav på översättning av den handling som ska delges (6 §).

EG:s delgivningsförordning är direkt tillämplig i Sverige utan särskild lagreglering. Till delgivningsförordningen finns tillämpningsföreskrifter i förordningen (2008:808) med kompletterande föreskrifter till EG:s delgivningsförordning. EG:s delgivningsförordning tillämpas i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur när en rättegångshandling ska skickas från en medlemsstat till en annan för delgivning. Det anges särskilt att förordningen inte är tillämplig på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor (artikel 1.1). I de kompletterande föreskrifterna till förordningen återges i huvudsak Sveriges förklaringar till delgivningsförordningen, bl.a. om vilka myndigheter i Sverige som är behöriga organ (2 och 6 §§) samt vissa krav som får ställas på översändande av en handling som begärs delgiven i Sverige (4 §) och till vilket språk det i förordningen angivna standardformuläret ska vara översatt (5 §).

Även på områdena för skatt och indrivning utgörs regleringen till viss del av gemenskapsrättslig lagstiftning som är direkt tillämplig i Sverige utan särskild lagreglering (se avsnitt 3.2.3). I den mån det finns en överenskommelse mellan Sverige och ett annat land ska enligt *lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden* Kronofogdemyndigheten eller i vissa fall Skatteverket lämna bistånd med bl.a. delgivning i skatteärende åt det andra landets myndigheter. Inom Norden gäller i stället *lagen 1990:226) om handräckning i skatteärenden mellan de nordiska länderna*. Genom lagen blir det nordiska handräckningsavtalet svensk lag. I avtalet finns bestämmelser som innebär att delgivning får ske i Sverige på motsvarande villkor som i ett nationellt ärende (artikel 9.1). Delgivning får, på begäran av det ansökande landet, ske i särskild form, i den mån förfarandet står i överensstämmelse med lagstiftningen i Sverige (artikel 9.2).

3.3.3 Delgivning i utlandet

Den grundläggande författningen för biträdd delgivning i utlandet genom svensk myndighet är *kungörelsen (1933:618) angående biträde av Justitiedepartementet för delgivning av handlingar i utlandet* (1933 års kungörelse). Kungörelsen innehåller anvisningar för den som vill påkalla Justitiedepartementets bistånd med delgivning utomlands. Bistånd enligt kungörelsen kan sökas med delgivning i alla typer av ärenden, oavsett om det sker med eller utan stöd av ett internationellt avtal, och av enskild likväl som av allmän sökande. Om EG:s delgivningsförordning är tillämplig, gäller i stället den förordningen samt de föreskrifter som meddelats till förordningen, se vidare nedan.

En framställning ska ges in eller skickas in skriftligen tillsammans med adress och om möjligt medborgarskap på den som ska delges. Om det begärs att delgivning ska ske före viss tid ska detta anges. Delgivningshandlingen ska ges in i två exemplar, i original eller i bevittnade kopior. För enskild sökande gäller att sökanden ska förbinda sig att svara för delgivningskostnaden och på begäran ställa säkerhet för sådan kostnad.

Cirkulär (1968:32) till de allmänna domstolarna och åklagarna med vissa föreskrifter i anledning av Sveriges tillträde till den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål, cirkulär (1986:179) om överenskommelsen mellan Sverige och Ungerska Folkrepubliken om inbördes rättshjälp i brottmål och cirkulär (1990:169) till de allmänna domstolarna och åklagarna i anledning av en överenskommelse mellan Sverige och Polen om inbördes rättshjälp i brottmål hänvisar till 1933 års kungörelse vad gäller förutsättningarna för biträdd delgivning i utlandet. Därutöver innehåller dessa cirkulär särskilda anvisningar i fråga om vad en ansökan om delgivning i brottmål bör innehålla.

Cirkulär (1995:419) om inbördes rättshjälp mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge genom delgivning och bevisupptagning (1995 års cirkulär) innehåller vissa anvisningar för delgivning inom Norden i fall där en myndighet i det andra landet ska biträda med delgivning. Cirkuläret återger i allt väsentligt inne-

hållet i det nordiska rättshjälpsavtalet samt anger till vilka myndigheter eller domstolar i övriga nordiska länder en framställning om delgivning ska skickas. Cirkuläret är, liksom det bakomliggande avtalet, endast ett komplement till andra avtal om internationell delgivning och de föreskrifter som meddelats till dessa, närmast EG:s delgivningsförordning och Haagkonventionen, se avsnitt 3.2.1.

EG:s delgivningsförordning och dess tillämpningsföreskrifter i *förordningen (2008:808) med kompletterande föreskrifter* till EG:s *delgivningsförordning*, innehåller bestämmelser om svenska myndigheters delgivning i andra EU-länder genom dessa länders behöriga myndigheter samt genom postdelgivning. Motsvarande föreskrifter för delgivning i länder anslutna till Haagkonventionen finns i *cirkulär (1969:495) till statsmyndigheterna med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur* samt i *Utrikesdepartementets föreskrifter (1988:251) om förfarandet vid översändande av delgivningsframställningar enligt 1965 års Haagkonvention om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur*.

På områdena för skatt och indrivning utgörs regleringen till viss del av gemenskapsrättslig lagstiftning som är direkt tillämplig i Sverige utan särskild författningsreglering (se avsnitt 3.2.3). I den mån det finns en överenskommelse mellan Sverige och ett annat land får enligt *lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden* Kronofogdemyndigheten eller i vissa fall Skatteverket begära bistånd i ett annat land med bl.a. delgivning i skatteärende eller själv – med post – översända en handling direkt till en mottagare i utlandet. Inom Norden gäller i stället *lagen (1990:226) om handräckning i skatteärenden mellan de nordiska länderna*. Genom lagen blir det nordiska handräckningsavtalet svensk lag. I avtalet finns bestämmelser som innebär att svensk myndighet får begära bistånd av det andra landets myndigheter med delgivning där (artikel 9.1).

3.4 Några särskilda frågor vid internationell delgivning

3.4.1 Postdelgivning

Det vanligaste och många gånger mest praktiska förfarandet vid gränsöverskridande delgivning är att försändelsen skickas direkt med post från den som ska delge någon till mottagaren av den handling som ska delges, *postdelgivning*. En variant på postdelgivning är att avsändaren – som kan vara en enskild person, organisation eller myndighet – själv söker biträde med delgivning av ett privat delgivningsföretag, men utan inblandning eller förmedling av myndigheter i de berörda länderna. Postdelgivning – i dess vida bemärkelse – förutsätter att det land där delgivning ska ske tillåter sådan delgivning. Vissa länder betraktar delgivning som myndighetsutövning och kräver därför att delgivning på det egna territoriet ska godkännas eller utföras av landets egna myndigheter. Utvecklingen i det internationella samarbetet går mot att postdelgivning tillåts i allt större utsträckning. I följande avsnitt redogörs för *biträdd delgivning*, vilket i motsats till postdelgivning innebär att en myndighet i något eller båda länderna förmedlar eller på något annat sätt bistår med delgivningen.

Internationella avtal om postdelgivning

Postdelgivning är tillåtet inom Europeiska unionen med stöd av artikel 14–15 i EG:s delgivningsförordning (civilmål) och artikel 5 i 2000 års EU-konvention (brottmål). Postdelgivning i civilmål till länder utanför EU får ske enligt artikel 10 i Haagkonventionen, förutsatt att det andra landet inte har lämnat en reservation till konventionen om att sådan delgivning inte får ske. Sverige har inte lämnat någon reservation som inskränker möjligheterna till postdelgivning här. Motsvarande möjlighet till postdelgivning i brottmål till länder utanför EU följer av artikel 52 i Schengenkonventionen, vilket får betydelse i förhållande till Island, Norge

och Schweiz. På skatte- och indrivningsområdet följer av artikel 17.3 i Europaråds- och OECD-konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden att postdelgivning får ske.

Föreskrifter om postdelgivning

Sverige tillåter, utan att det finns avtal eller särskilda föreskrifter om det, att avsändare i andra länder delger mottagare här genom postdelgivning (se bl.a. prop. 1999/2000:61 s. 157). I lagstiftningen saknas i princip föreskrifter om detta eller om att postdelgivning får ske med mottagare i andra länder (se dock 20 § lagen [1990:314] om ömsesidig handräckning i skatteärenden). I vissa fall följer det dock av avtal som gäller som lag i Sverige att postdelgivning får ske (t.ex. EG:s delgivningsförordning och OECD-konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden).

3.4.2 Biträdd delgivning

I vissa fall krävs att myndigheterna i det egna eller det andra landet bistår delgivningsavsändaren med gränsöverskridande delgivning. I det följande benämns sådan delgivning *biträdd delgivning*. Behovet av biträdd delgivning kan vara av praktiskt natur, t.ex. för att mottagaren ska kunna anträffas eller för att delgivningen ska utföras på visst sätt. Biträdd delgivning genom ett annat lands myndigheter kan också, som ovan anmärkts, vara det alternativ som står till buds om det land där delgivning ska ske inte tillåter postdelgivning.

Biträdd delgivning kan ske genom att delgivningshandlingarna skickas från ett särskilt utsett organ i det ena landet (*sändande organ*) till det organ i ett annat land som är utsett att biträda med delgivning (*mottagande organ* eller *centralt organ*). En vanligare benämning på "centralt organ" är "centralmyndighet". Om den myndighet i vars rättsliga angelägenhet delgivning ska

ske också är behörigt sändande organ och själv skickar ansökan om delgivning direkt till det mottagande organet brukar man tala om att samarbete sker genom *direkt kontakt* eller *direkt kommunikation*. Det finns också enligt flera av de internationella avtalen möjligheter för ett land att genom sina konsulära tjänstemän delge personer i andra länder. I många fall lämnas bistånd med delgivning inom ramen för internationella avtal. Det finns dock inget som hindrar att bistånd lämnas eller söks utan att det finns ett avtal. Sverige kräver inte att det finns ett internationellt avtal för att svenska myndigheter ska bistå med delgivning i Sverige eller för att bistånd ska få begäras utomlands.

Internationella avtal om biträdd delgivning

I *civilrättsliga* mål och ärenden kan biträdd delgivning ske inom ramen för Haagkonventionen och EG:s delgivningsförordning. Inom Norden kan biträdd delgivning ske enligt det nordiska rättshjälpsavtalet. I *straffrättsliga* mål och ärenden kan bistånd med delgivning lämnas enligt 1959 års rättshjälpskonvention, 2000 års EU-konvention och det nordiska rättshjälpsavtalet.

På *skatte- och indrivningsområdet* kan biträdd delgivning ske med stöd av det nordiska handräckningsavtalet, Europaråds- och OECD-konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden och – inom EU – enligt ett antal direktiv och förordningar (se ovan avsnitt 3.2.3).

Behöriga myndigheter

Enligt *det nordiska rättshjälpsavtalet* ska framställning om delgivning ske genom direkt skriftväxling mellan statliga myndigheter i de fördragsslutande staterna (artikel 1). I Sverige är länsstyrelserna behöriga att verkställa delgivning på begäran av en statlig myndighet i ett annat nordiskt land. Detta följer av 1909 års

kungörelse. I cirkuläret (1995:419) anges behöriga myndigheter i övriga nordiska länder.

Artikel 2 i *Haagkonventionen* anger att varje fördragsslutande stat ska utse ett centralt organ som tar emot framställningar om delgivning enligt konventionen. Varje stat får organisera det centrala organet i enlighet med sin egen lagstiftning. Staterna får också, vid sidan av det centrala organet, utse andra myndigheter och besluta om dessas behörighet (artikel 18). En sökande har dock alltid rätt att vända sig direkt till det centrala organet. Av artikel 3 i konventionen följer att delgivning får begäras av den myndighet eller tjänsteman som är behörig enligt lagen i den stat från vilken delgivningshandlingen härrör.

Sverige har i förklaring till konventionen utsett Justitiedepartementet till centralt organ (centralmyndighet). Justitiedepartementet har även utsetts till mottagande organ. Sverige har till sändande organ utsett domstolar, Kronofogdemyndigheten samt andra svenska myndigheter som ska delge handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

Enligt *EG:s delgivningsförordning* ska medlemsstaterna utse tjänstemän, myndigheter eller andra personer med behörighet att översända handlingar i mål och ärenden som ska delges i en annan medlemsstat, ett *sändande organ* (artikel 2.1). Vidare ska staterna utse tjänstemän, myndigheter eller andra personer med behörighet att ta emot handlingar i mål och ärenden från en annan medlemsstat, ett *mottagande organ* (artikel 2.2). Medlemsstaterna ska utse ett sändande och ett mottagande organ eller ett organ med båda funktionerna. Organen utses för fem år i taget (artikel 2.3). Enligt artikel 3 ska medlemsstaterna därutöver utse en central enhet (centralmyndighet) med ansvar bl.a. för att ge information till de sändande organen och att söka lösningar på svårigheter som kan uppstå när handlingar översänds för delgivning.

Sverige har till sändande organ utsett domstolar, Kronofogdemyndigheten samt andra svenska myndigheter som ska delge handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

Justitiedepartementet har utsetts till mottagande organ och därtill till centralmyndighet.

Enligt 1959 års rättshjälpskonvention får framställningar om delgivning skickas mellan rättsliga organ (artikel 15.4). Staterna kan dock förklara att framställningar ska skickas annan väg än mellan rättsliga myndigheter (artikel 15.6). I förklaring kan en stat ange vilka organ den anser vara rättsliga myndigheter i konventionens mening (artikel 24). Sverige har i förklaring angett att domstolar och åklagare betraktas som rättsliga myndigheter i konventionens mening.

Enligt artikel 5 i 2000 års EU-konvention får rättgångshandlingar översändas mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. Konventionen hänvisar till de behöriga myndigheter som medlemsstaterna angett till 1959 års rättshjälpskonvention (artikel 24).

I frågor om internationell delgivning i *skatterättsliga frågor* är Skatteverkets utlandsskatteavdelningar i Stockholm och Malmö behöriga myndigheter. I *indrivningsfrågor* är Kronofogdemyndigheten, östra verkställighetsavdelningen i Stockholm, behörig myndighet.

Föreskrifter om biträdd delgivning

De föreskrifter som finns om internationell delgivning är i huvudsak bestämmelser om biträdd delgivning. Avsnitt 3.3 innehåller en redogörelse för relevanta bestämmelser.

3.4.3 Språk- och formkrav

Regler om språk- och formkrav i internationella avtal

Flertalet avtal om internationell delgivning i straff- och civilrättsliga frågor innehåller regler om formkrav samt om på vilket språk en framställning och därtill fogade handlingar ska vara

skrivna på eller översatta till. I den mån det föreskrivs att mottagaren har rätt att vägra låta sig delges om handlingen inte är översatt till ett språk som personen förstår, gäller den förutsättningen såväl vid biträdd delgivning som vid postdelgivning (se bl.a. artikel 8.4 i EG:s delgivningsförordning).

Vid delgivning enligt *Haagkonventionen* används ett till konventionen bilagt formulär (artikel 3). Uppgifterna i formuläret ska vara ifyllda på engelska, franska eller på språket i det land där delgivningen ska ske (artikel 7). Till formuläret fogas delgivningshandlingen eller en kopia av denna. Formuläret och delgivningshandlingen översänds i två exemplar. Om delgivning ska ske på annat sätt än att mottagaren frivilligt tar emot delgivningshandlingen, får det land där delgivning ska ske uppställa krav på att handlingen är avfattad på eller översatt till det landets språk (artikel 5). Sverige har i en förklaring till Haagkonventionen uppställt krav på att handlingar som ska delges i Sverige på annat än frivillig väg ska vara avfattade på eller översatta till svenska.

Även vid delgivning enligt *EG:s delgivningsförordning* är kravet på översättning kopplat till om mottagaren tar emot handlingen frivilligt eller inte. En framställning enligt EG:s delgivningsförordning ska åtföljas av ett standardformulär som är bilagt förordningen. Formuläret ska vara ifyllt på det eller något av de officiella språken i det land där delgivning ska ske eller vara översatt till ett språk som det landet har förklarat sig godta (artikel 4.3). Sverige har i en förklaring angett att detta formulär ska vara avfattat på svenska eller engelska. När översättning av bifogade delgivningshandlingar saknas, krävs att avsändaren underrettar mottagaren om att denne har rätt att vägra att ta emot dessa (artikel 5.1). Mottagaren ska upplysas om sin rätt genom att det mottagande organet informerar om detta med användande av ett annat till delgivningsförordningen fogat standardformulär. En vägran att ta emot handlingen kan göras direkt vid delgivningstillfället eller genom att mottagaren inom en vecka återsänder handlingen till det mottagande organet (artikel 8.1). Motsvarande krav gäller vid postdelgivning (artikel 8.4). När

delgivning har skett ska återredovisning ske enligt ett särskilt intyg, även det en bilaga till förordningen. Intyget ska vara avfattat på språket i det begärande landet eller ett språk det landet förklarat sig godta (artikel 10). Sverige har i en förklaring angett att detta intyg ska vara avfattat på svenska eller engelska.

För framställningar enligt *1959 års rättshjälpskonvention* är utgångspunkten att det inte krävs översättning av en framställning eller bilagor till en framställning (artikel 16). Konventionsstater kan dock lämna förklaringar om att översättning krävs. Av Sveriges förklaring till konventionen följer att en ansökan om delgivning jämte bilagor ska vara översatta till svenska, danska eller norska, om inte den mottagande myndigheten avstår från kravet på översättning (se SÖ 2000:41).

Enligt *2000 års EU-konvention* ska den handling som ska delges – eller i åtminstone de viktigaste delarna av den – översättas till språket eller något av språken i det land där mottagaren vistas eller till ett annat språk som adressaten förstår, om det finns anledning att anta att han eller hon inte förstår det språk som handlingen är avfattad på (artikel 5.3). Mottagaren ska alltid upplysas om sina rättigheter och skyldigheter när det gäller handlingen (artikel 5.4).

Enligt det *nordiska rättshjälpsavtalet* ska en framställning om biträdd delgivning vara avfattad på danska, norska eller svenska eller åtföljas av en bestyrkt översättning till något av de språken (artikel 2). Språkravet gäller även bevis om delgivning eller annan handling som föranletts av delgivningsframställningen. Den handling som ska delges behöver inte översättas om den som ska delges frivilligt tar emot handlingen eller om det annars är försvarligt från rättssäkerhetssynpunkt.

Vid delgivning i skatte- och indrivningsärenden gäller enligt indrivningsdirektivet (artikel 5) och dess tillämpningsförordning (artikel 9–11) vissa krav på innehållet i en framställning. I enlighet med EU-domstolens avgörande C-233/08 Milan Kyrian mot Celní úřad Tábor torde det vid delgivning som sker med stöd av indrivningsdirektivet krävas att den handling som ska delges någon vid behov översätts till ett språk som denne förstår.

Även det *nordiska handräckningsavtalet* uppställer vissa krav på innehållet i en framställning (artikel 5.2). Avtalet innehåller därtill ett uttryckligt krav på översättning. En framställning om delgivning ska vara avfattad på eller översatt till danska, norska eller svenska. Något krav på översättning av delgivningshandlingarna finns inte i avtalet.

Föreskrifter om språk- och formkrav

I 1909 års kungörelse föreskrivs att *delgivning i Sverige* får ske av en handling som inte är översatt till danska, norska eller svenska endast om den som ska delges tar emot handlingen frivilligt eller om det annars är försvarligt från rättssäkerhetssynpunkt (6 §). Enligt förordningen (2008:808) med kompletterande föreskrifter till EG:s delgivningsförordning behöver Regeringskansliet inte delge eller låta delge en handling som översänts dit på annat sätt än genom post, bud eller telefax, förutsatt att det inte träffats en överenskommelse om detta (4 §). Vidare behöver Regeringskansliet inte delge eller låta delge en handling om det till delgivningsförordningen artikel 4.3 angivna formuläret inte är ifyllt på svenska eller engelska (5 §).

I flera författningar finns närmare föreskrifter om språk- och formkrav vid *delgivning i utlandet*. I 1933 års kungörelse anges att en ansökan om Justitiedepartementets bistånd med delgivning i utlandet ska ges in som en skriftlig framställning med adress och medborgarskap för den som ska delges samt i förekommande fall önskemål om att delgivningen ska verkställas inom viss tid. Till framställningen ska fogas två exemplar av den handling som ska delges, bestyrkt eller i huvudskrift. I cirkulär (1995:419) om inbördes rättshjälp mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge genom delgivning och bevisupptagning (1995 års cirkulär) föreskrivs att en framställning till ett annat nordiskt land ska vara avfattad på eller översatt till danska, norska eller svenska eller åtföljas av en bestyrkt översättning till något av dessa språk. Justitiedepartementets föreskrifter (1988:251) om

förfarandet vid översändande av delgivningsframställningar enligt 1965 års Haagkonvention om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur innehåller detaljerade föreskrifter om form- och språkrav vid delgivning i utlandet enligt Haagkonventionen.

3.4.4 Delgivningskostnader

Vid internationell delgivning är utgångspunkten att det land där delgivning ska ske står för normala delgivningskostnader. I flera avtal föreskrivs dock att det landet får begära ersättning för kostnader för bl.a. stämningsman.

Reglering om delgivningskostnader i internationella avtal

Enligt *Haagkonventionen* får det land som bistår med delgivning endast begära ersättning för kostnad för stämningsman eller för användande av en särskild form av delgivning (artikel 12).

En motsvarande bestämmelse finns i *EG:s delgivningsförordning* (artikel 11). I delgivningsförordningen föreskrivs därutöver att kostnaderna för att anlita en stämningsman ska motsvara en enhetlig och på förhand fastställd avgift som är proportionerlig och icke-diskriminerande. Medlemsländerna ska underrätta kommissionen om dessa avgifter. Ett tiotal medlemsländer, dock inte Sverige, har förklarat att de tar ut en avgift för anlitan av stämningsman eller särskild delgivningsmetod.

Enligt det *nordiska rätthjälpsavtalet* ska kostnad för bl.a. bistånd med delgivning bäras av det land som bistår med delgivning (artikel 4).

Det saknas bestämmelser om kostnadsansvar vid bistånd med delgivning i avtalen på de *straff- och skatterättsliga* områdena.

Föreskrifter om delgivningskostnader

Vid *delgivning i Sverige* gäller enligt 1909 års kungörelse att kostnader som föranletts av framställningen ska betalas av allmänna medel (5 §). Det som har betalats till stämningsmän samt kostnader som har föranletts av att sökanden begärt ett särskilt förfarande vid delgivningen ska länsstyrelsen, med vissa i paragrafen angivna undantag, anmäla till Justitiedepartementet. Kostnader med anledning av en framställning direkt till en länsstyrelse från en myndighet i ett annat nordiskt land ska alltid betalas av allmänna medel (8 §).

En enskild som begär länsstyrelsens bistånd med delgivning enligt 9 § delgivningslagen ska betala en ansökningsavgift om 500 kr. När länsstyrelsens bistånd innefattar stämningsmannadelgivning eller kungörelsedelgivning ska en extra avgift motsvarande kostnaden för sådan delgivning tas ut (22 § delgivningsförordningen).

När Justitiedepartementet bistår med *delgivning i utlandet* föreskrivs i 1933 års kungörelse att enskild sökande ska förbinda sig att svara för delgivningskostnad och, där så begärs, nedsätta ett förskottsbelopp till Justitiedepartementet eller garantera eventuella kostnader genom borgensmän.

Enligt förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna tar dessa ut en avgift om 250 kr för delgivning av handling och bevis om delgivningen.

3.4.5 Enskild sökande

Utgångspunkten i det internationella delgivningssamarbetet är att delgivning sker inom ramen för mål eller ärenden och att det är myndigheter som söker delgivning i andra länder. De internationella avtalen ger inte en enskild person rätt att påkalla bistånd i ett annat land med delgivning. Ett undantag är artikel 15 i EG:s delgivningsförordning som öppnar för enskilda som har ett intresse av ett rättsligt förfarande att låta delge rättegångshand-

lingar direkt genom stämningssman, tjänstemän eller andra behöriga personer i det mottagande landet, förutsatt att detta är tillåtet enligt det landets lagstiftning.

Enligt delgivningslagen får en person som ska se till att delgivning sker utan samband med ett mål eller ärende vända sig till en länsstyrelse eller, om delgivningen ska utföras utomlands, till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) för bistånd med delgivning (9 §). En enskild kan begära Justitiedepartementets bistånd med delgivning i utlandet enligt 1933 års kungörelse.

3.4.6 Sekretess

De internationella avtal som reglerar delgivning i brottmål innehåller inte några sekretessbestämmelser. Man har i det internationella straffrättsliga samarbetet sett det som en självklar utgångspunkt att uppgifter i brottsutredningar skyddas av sekretess, både i det ansökande och i det anmodade landet (se prop. 1999/2000:61 s. 162). På det civilrättsliga området finns en sekretessbestämmelse i artikel 22 i EG:s delgivningsförordning. Enligt bestämmelsen ska det mottagande organet säkerställa konfidentialitet för uppgifter som översänds enligt förordningen. I övrigt saknas sådana bestämmelser i de internationella avtalen.

Enligt 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretess hindrar inte att en uppgift om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats eller uppgift i form av fotografisk bild av en enskild lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (10 kap. 26 § offentlighets- och sekretesslagen).

3.5 Delgivningsverksamheten i praktiken

I det följande redovisas uppgifter om delgivningsverksamheten hos myndigheter och andra aktörer som enligt gällande regler har en roll vid delgivning i Sverige på utländsk begäran eller i Sverige på begäran av någon i utlandet. Under utredningsarbetet har framkommit att uppgifter om kostnader och ärendemängd i ärenden av förevarande slag många gånger är svåra att ange exakt. Frågor om internationell delgivning redovisas inte alltid som en särskild ärendekategori och det kan vara svårt att uppskatta t.ex. tidsåtgången för internationella delgivningsärenden i en verksamhet som även innefattar andra arbetsuppgifter. Följande redogörelse bör därför läsas med nu angiven reservation för exaktheten hos redovisade uppgifter.

3.5.1 Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet

Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet står enligt ett flertal internationella avtal som mottagare av framställningar om bistånd med delgivning i Sverige (se avsnitt 3.4.2 ovan). Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet bistår även enskilda och allmänna sökande med delgivning i utlandet enligt 1933 års kungörelse.

Centralmyndighetens organisation m.m.

Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet är organisatoriskt knuten till Justitiedepartementets enhet för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete (Ju/BIRS). Delgivningsverksamheten vid Centralmyndigheten sysselsätter motsvarande tre årsarbetskrafter. År 2010 uppgick kostnaden för delgivningsverksamheten till ca 3 100 000 kr, varav 2 000 000 kr avsåg personalkostnad, 900 000 kostnad för kontor och lokaler och 200 000 kr kostnad för stämningsmän.

Centralmyndighetens ärenden

År 2010 handlades ca 4 600 ärenden vid Centralmyndigheten, varav närmare 70 procent avsåg delgivning. Mängden delgivningsärenden har ökat de senaste åren. Utöver ärendehantering förekommer i inte obetydlig utsträckning rådgivning till domstolar, myndigheter och enskilda i delgivningsfrågor.

Delgivningsärenden hos Centralmyndigheten år 2001-2010

År	Delgivning i Sverige	Delgivning i utlandet	Totalt antal ärenden
2001	1893	402	2295
2002	2032	475	2507
2003	1319	405	1724
2004	1549	488	2037
2005	1493	576	2069
2006	1341	668	2009
2007	1437	780	2217
2008	1352	1064	2416
2009	1527	1384	2911
2010	1859	1284	3143

Tabellen visar antalet ärenden om delgivning i Sverige och i utlandet som handlagts vid Centralmyndigheten åren 2001-2010. Det totala antalet ärenden har under perioden ökat med 37 procent. Antalet ärenden om delgivning i Sverige låg år 2010 på samma nivå som år 2001. Antalet ärenden om delgivning i utlandet har samtidigt mer än tredubblats.

Ärenden om delgivning i utlandet (år 2001 och 2010) – uppdelning på kategori av sökande

<i>Sökande</i>	2001	2010
Domstolar	181	153
Förvaltningsmyndigheter	14	9
Enskilda	207	1122
Totalt	402	1284

Samtidigt som antalet ärenden om delgivning i utlandet mer än tredubblats över perioden visar statistiken på en viss minskning i antalet sådana ärenden från domstolar och förvaltningsmyndigheter. En förklaring till minskningen skulle kunna vara införandet av EG:s delgivningsförordning, som förenklar direktkontakt för domstolar och förvaltningsmyndigheter. Den mycket kraftiga ökningen i ärenden från enskilda utgörs till stor del av ärenden från Centrala studiestödsnämnden (CSN), som anlitar ett privat delgivningsföretag för delgivning i utlandet. Även elbolag utgör under båda mätåren en stor kategori enskilda sökanden. Det förekommer endast i något enstaka fall att en enskild fysisk person begär bistånd med delgivning i utlandet.

Ärenden om delgivning i utlandet (år 2001 och 2010) – geografisk uppdelning

<i>Geografiskt område</i>	2001	2010
Norden	141	1037
EU (exkl. Norden)	69	32
Övriga världen	192	215
Totalt	402	1284

Den stora ökningen av delgivningar i andra nordiska länder kan delvis förklaras av ett stort antal ansökningar från Centrala studiestödsnämnden (CSN) – genom ett privat delgivningsföretag – år 2010. Det ska noteras att flera av de ärenden som i statistiken

för år 2001 hänförs till "Övriga världen" avser länder som därefter blivit medlemmar i EU. Av de ärenden som år 2010 avsåg domstols eller annan myndighets delgivning i utlandet (utanför Norden) avsåg ett 20-tal ärenden delgivning till länder som är anslutna till Haagkonventionen, EG:s delgivningsförordning eller, i brottmål, 2000 års EU-konvention.

Hanteringen av ärenden vid Centralmyndigheten

Hanteringen av delgivningsärenden vid Centralmyndigheten – delgivning i Sverige

Flertalet ärenden om delgivning i Sverige faller under Haagkonventionen eller EG:s delgivningsförordning. I den mån en begäran kommer från ett annat nordiskt land skickas den som regel direkt från det andra landet till behörig länsstyrelse för delgivning (se 8 § i 1909 års kungörelse). Om ett annat nordiskt land har översänt en framställning enligt Haagkonventionen eller EG:s delgivningsförordning till Centralmyndigheten, översänds framställningen därifrån till behörig länsstyrelse.

När en framställning om delgivning inkommer till Centralmyndigheten sker en inledande kontroll av handlingarna där bl.a. mottagarens namn samt person- och adressuppgifter kontrolleras mot SPAR eller Bolagsregistret. Om adressaten är en juridisk person skickas framställningen vidare till polismyndigheten när den är komplett. Om det finns angivet en tidsfrist inom vilken delgivning begärs lämnas uppgift om detta till polismyndigheten. Under handläggningen kontrolleras löpande att tidsfrister efterföljs. Vid delgivning med enskild fysisk person skickas handlingarna med rekommenderat brev med mottagningsbevis. Om mottagningsbeviset inte kommer i retur finns möjlighet att i stället anlita stämmaningsman för delgivning.

En framställning om delgivning som inkommit genom Centralmyndigheten ska som regel återsändas samma väg. Om delgivning har skett upprättas ett intyg om detta, som tillsammans med delgivningshandlingar återsänds till sökanden. I de fall del-

givning inte kunnat ske upprättas i stället ett hindersintyg, som returneras till sökanden tillsammans med handlingarna. Ärendet hos Centralmyndigheten avslutas därefter.

Hanteringen av delgivningsärenden vid Centralmyndigheten – delgivning i utlandet

Bistånd till domstolar och förvaltningsmyndigheter med delgivning i utlandet sker till övervägande del till länder med vilka Sverige inte har något avtalsreglerat delgivningssamarbete. Bistånd till enskilda sker även till länder med vilka det finns ett samarbete.

När en ansökan om bistånd kommer in till Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet kontrolleras inledningsvis att uppgifter finns om mottagarens adress, medborgarskap och i förekommande fall delgivningsfrist (se 1933 års kungörelse). Enskild sökande ska betala en avgift på 250 kr och förbinda sig att svara för delgivningskostnader som kan uppkomma. Om det krävs översättning av delgivningshandlingarna, och en sådan inte finns, ska sökanden uppmanas att komplettera ansökan. När handlingarna är kompletta upprättas en skrivelse till utlandsmyndigheten i det land där mottagaren finns. Skrivelsen skickas med handlingarna till utlandsmyndigheten genom Utrikesdepartementets kurirexpedition. I den mån det uppstår frågor och behov av kompletteringar under handläggningen vid utlandsmyndigheten sker som regel korrespondensen genom Centralmyndigheten. Efter genomförd delgivning, eller om delgivning inte kunnat ske, returneras handlingarna till avsändaren genom Centralmyndighetens försorg. Ärendet hos Centralmyndigheten avslutas därefter.

3.5.2 Utlandsmyndigheterna

I de fall Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet bistår med delgivning till utomnordiska länder enligt 1933 års kungörelse sker detta regelmässigt med anlitande av Sveriges utlands-

myndigheter, dvs. ambassader och konsulat. Utredaren har tillfrågat de 13 utlandsmyndigheter som tillsammans står för den absolut övervägande delen av utlandsdelgivningarna. Av svaren framgår att dessa utlandsmyndigheter år 2010 mottog tillsammans 210 framställningar om delgivning i utlandet. Av dessa kom 45 från enskilda sökanden. Drygt 90 procent av förfrågningarna kom genom Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet. Återstående del skickades direkt från domstolar och i enstaka fall gjordes också förfrågningar till utlandsmyndigheterna direkt från enskilda.

Av undersökningen framgår att utlandsmyndigheterna i genomsnitt ägnade varje ärende tre timmar. Enstaka ärenden kunde vara betydligt mer tidskrävande än så. Handläggningen av ärendena sköttes både av utsända tjänstemän och av lokalanställda. Det kan uppskattas att ca 1/3 av arbetet utfördes av lokalanställda och återstående 2/3 av utsända tjänstemän. Beräknat utifrån utrikesförvaltningens kostnader för utlandspersonal uppgår, med detta beräkningssätt, kostnaden för ett delgivningsuppdrag till ca 1 650 kr. I det beloppet inräknas alla kostnader för kontor, porto, kurirtransport av delgivningshandlingar och ansökningsavgifter i det andra landet.

Utlandsmyndigheterna tillämpar olika metoder för att genomföra delgivningar. Flertalet utlandsmyndigheter skickar regelmässigt den handling som ska delges med rekommenderad försändelse till adressaten. Några utlandsmyndigheter tillämpar en ordning där man kallar den som söks för delgivning att inställa sig på myndigheten. I ytterligare några fall anlitas lokala delgivningsmän eller polis för att verkställa delgivning. Ambassaden i Bangkok, som hanterar ett relativt stort antal delgivningar varje år, har uppgett att man vänder sig till det thailändska utrikesministeriet för hjälp om andra delgivningsmetoder inte fungerar.

3.5.3 Länsstyrelserna

Om det enligt lag eller annan författning ska ske delgivning utan samband med mål eller ärende kan enskild sökande begära länsstyrelsens bistånd med delgivning (1 och 9 §§ delgivningslagen). 1909 års kungörelse innehåller förfaranderegler för när en sökande från ett annat land begär delgivning i Sverige och länsstyrelsen ska ombesörja delgivningen. I praktiken handlägger länsstyrelserna ärenden där myndigheter i övriga nordiska länder begär bistånd med delgivning i Sverige enligt det nordiska rättshjälpsavtalet (8 §). Länsstyrelserna är, utan att detta särskilt angetts från svensk sida, den myndighet i Sverige som utpekats som behörig att ta emot framställningar om delgivning.

Enligt uppgifter från landets länsstyrelser – där 20 av 21 länsstyrelser lämnat svar på utredarens frågor – är det mycket ovanligt att andra länder än de nordiska ansöker direkt hos länsstyrelsen om hjälp med delgivning i Sverige. Framställningar kommer från främst domstolar i de nordiska grannländerna och grundar sig på det nordiska rättshjälpsavtalet. Det är ovanligt att en ansökan skickas via Justitiedepartementet (jfr 1 § i 1909 års kungörelse). Bistånd med delgivning söks i princip i alla typer av mål och ärenden som handläggs vid domstolar och myndigheter i övriga nordiska länder. De vanligast förekommande ärendena gäller kallelser till rättegångar, betalningsanmaningar samt delgivning av stämningsansökningar, domar och testamenten. Den övervägande delen stämningar rör civilmål. Det är sällsynt med förvaltningsärenden.

År 2010 mottog länsstyrelserna ca 2 300 ärenden om delgivning i Sverige på utländsk begäran. Två tredjedelar av dessa (68 %) mottogs av länsstyrelserna i Skåne, Stockholms och Västra Götalands län. Ungefär hälften av länsstyrelserna tog emot mellan 20 och 50 ärenden vardera.

En sammanställning av de uppgifter länsstyrelserna lämnat om nedlagd arbetstid ger vid handen att hanteringen av de internationella delgivningarna totalt sysselsatte ca 1,7 årsarbetskrafter vid samtliga länsstyrelser. Storstadslänens andel var i detta avse-

ende 37 %. Flera av länsstyrelserna har framhållit svårigheten att lämna säkra uppgifter om vilken tid som läggs ned på de internationella delgivningarna, särskilt som dessa ärenden bara utgör en del av ansvariga handläggares totala arbetsuppgifter.

Utöver personalkostnad redovisar flera länsstyrelser en ”overheadkostnad” på 36 % av personalkostnaden. Härutöver tillkommer kostnad för anlitande av stämningsman. Nästan samtliga länsstyrelser anlitar regelmässigt polisens delgivningsmän för att verkställa delgivningar. Ett par länsstyrelser anger att de skickar delgivningshandlingarna i rekommenderat brev, om det inte kan antas att mottagaren håller sig undan. Kostnaden för stämningsmannadelgivning genom polisens försorg uppgick år 2010 till 250 kr.

3.5.4 Polismyndigheterna

Polismyndigheterna har en central roll i verkställandet av stämningsmannadelgivningar. Den övervägande delen av delgivningarna sker i helt nationella ärenden, dvs. i regel där en svensk domstol eller förvaltningsmyndighet begär delgivning. På begäran av Justitiedepartementet eller en länsstyrelse kan en polismyndighet anlitas för att utföra stämningsmannadelgivning i fall där någon i utlandet ansöker om delgivning. Det förekommer även i vissa fall att domstolar, myndigheter och undantagsvis enskilda i utlandet vänder sig direkt till en polismyndighet för delgivning. Antalet ärenden där någon i utlandet begär bistånd kan uppskattas till mer än 1 000 enbart i Stockholms län. Motsvarande siffra i Västra Götaland uppskattas till något hundratal per år.

3.5.5 Skatteverket

I frågor om internationell delgivning i skatterättsliga frågor är Skatteverkets utlandsskatteavdelningar i Stockholm och Malmö

behöriga myndigheter. Vid delgivning i Sverige på utländsk begäran genomförs delgivning av Kronofogdemyndigheten. I praktiken är delgivning ytterst sällsynt på skatteområdet. För svensk myndighets del saknas i princip behov av delgivning t.ex. av skattebeslut och utredningar. I vissa andra länder finns dock ett sådant behov. Förekomsten av framställningar om delgivning i Sverige är emellertid mycket liten och inskränker sig till någon enstaka framställning per år.

3.5.6 Kronofogdemyndigheten

I indrivningsfrågor är Kronofogdemyndigheten, östra verkställighetsavdelningen i Stockholm, behörig myndighet för frågor om internationell delgivning. Delgivning i Sverige på utländsk begäran eller utomlands på svensk begäran är ytterst sällsynt.

3.5.7 Andra myndigheter

Enligt 1959 års rättshjälpskonvention och 2000 års EU konvention kan myndigheterna i ett land begära hjälp av ett annat lands myndigheter med delgivning i brottmål. För Sveriges del är bl.a. *svensk domstol* eller *åklagare* behöriga att lämna eller begära delgivning av handlingar i brottmål. Av inhämtade uppgifter framgår att åklagarkamrarna under senare år tagit emot endast enstaka framställningar om delgivning från utländska myndigheter. Motsvarande gäller för domstolarna. Möjligheten att i brottmål begära delgivning i utlandet genom utländsk myndighets försorg utnyttjas i viss utsträckning av domstolarna.

3.5.8 Privata delgivningsföretag

Genom den nya delgivningslag som trädde i kraft den 1 april 2011 gavs anställda vid privata, auktoriserade, delgivningsföretag i princip samma delgivningsbefogenheter som offentliga stämningmän (40 § delgivningslagen). Dessförinnan gällde att endast polismyndigheterna kunde förordna stämningmän och den delgivningsverksamhet som bedrevs av privata delgivningsföretag begränsades bl.a. genom att privata delgivningsmän inte kunde utföra surrogatdelgivning, spikning eller delge någon som vägrar ta emot handlingen. De nya reglerna motiverades bl.a. utifrån bedömningen att delgivning i vissa fall kan förväntas hanteras mer effektivt hos privata delgivningsföretag än av polisens stämningmannorganisation (prop. 2009/10:237 s. 167 ff.). En förutsättning för stämningmannadelgivning genom en anställd vid ett privat delgivningsföretag är att delgivningsföretaget är auktoriserat enligt lagen (2010:1933) om auktorisation av delgivningsföretag.

Privata delgivningsföretag bistår sedan tidigare med delgivning i Sverige på utländsk begäran och i utlandet på begäran av någon i Sverige. Uppdragsgivare kan vara både myndigheter och enskilda. De privata delgivningsföretagen har totalt sett en omfattande verksamhet med *delgivning i Sverige*. Här förekommer i mindre utsträckning att utländska sökanden begär delgivning i Sverige. Sökanden kan i sådana fall vara t.ex. en utländsk advokatfirma. Endast ett fåtal företag har verksamhet som innefattar *delgivning i utlandet*. Av inhämtade uppgifter framgår att det rör sig om ett mindre antal ärenden, kanske några hundra delgivningar per år. Det är ytterst sällsynt att en enskild person anlitar ett privat delgivningsföretag för utlandsdelgivning. Några privata delgivningsföretag anlitar i sin tur Centralmyndigheten vid Regeringskansliet för delgivning i utlandet (se avsnitt 3.5.1 ovan). Andra företag har en egen utlandsorganisation eller ingår i en internationell samarbetskedja. Kostnaden för en delgivning i utlandet varierar bl.a. beroende på land och delgivningssätt. Delgivning i ett annat nordiskt land kan kosta från ett par tusen

kronor och uppåt. I andra länder kan kostnaden vara högre. Erfarenheten av delgivning i utlandet är över lag god och några större problem har inte uppkommit.

4 Överväganden

4.1 Utgångspunkter för förslagen

I motiven till den nya delgivningslag som trädde i kraft den 1 april 2011 inskräps betydelsen av att bestämmelserna om delgivning är ändamålsenligt utformade, så att kravet på såväl effektivitet som rättssäkerhet tillgodoses. Så som redovisas i det föregående har det i olika sammanhang, och senast i de angivna motiven, framförts kritik mot den särskilda reglering som gäller internationell delgivning. Regeringen har där gett uttryck för uppfattningen att regleringen är föråldrad och i behov av en översyn.

En mer ändamålsenlig reglering

I det utredningsuppdrag som ligger till grund för denna promemoria anges ett antal frågor som bör övervägas vid en översyn. Enligt uppdraget ska utredaren bl.a. se över möjligheten att sammanföra samtliga eller delar av de bestämmelser i svensk rätt som rör internationell delgivning. Utredaren ska analysera hur reglerna bör utformas och lämna fullständiga författningsförslag.

Den nuvarande regleringen av frågor om internationell delgivning är delvis mycket gammal. Regleringen är i huvudsak tillkommen och har utvecklats successivt för att tillgodose Sveriges internationella åtaganden på detta rättsområde. Någon samlad översyn har inte skett. Regleringen finns utspridd på ett stort antal författningar, där det i vissa fall krävs att tillämparen, för

att få rättsläget klart för sig, måste läsa flera författningar tillsammans. Några författningar innehåller regler som enbart ska tillämpas vid internationell delgivning enligt ett visst internationellt avtal. I många fall kan det också vara svårt för tillämparen att avgöra vilket avtal och vilken reglering som ska tillämpas. För en tillämpare utan mer ingående kunskaper om det internationella delgivningssamarbetet torde den nuvarande regleringen framstå som svårtillgänglig.

Med ökad rörlighet och fler internationella kontakter har även behovet av gränsöverskridande delgivning ökat. Detta ställer krav på en mer överskådlig och lättillgänglig reglering än den som finns idag. En utgångspunkt för en ny reglering bör mot denna bakgrund vara att den är sammanhållen, generell och på ett mer heltäckande sätt beskriver förutsättningar och förfaranden vid internationell delgivning, i Sverige på utländsk begäran och i utlandet på begäran av någon i Sverige.

Ett effektivare förfarande

Utredaren ska också överväga vilken eller vilka myndigheter som bör ha ansvar för frågor om internationell delgivning, i synnerhet bistånd med avsändande och mottagande av delgivningsframställningar. En utgångspunkt bör här vara att Regeringskansliet i så begränsad utsträckning som möjligt ska hantera sådana ärenden. Enligt uppdraget ska utredaren beakta de fördelar som finns med att ett och samma organ hanterar dessa ärenden, exempelvis att kompetens och erfarenhet koncentreras och att praktikerna vet vart de ska vända sig.

Så som framgår av redogörelsen i föregående avsnitt är ett stort antal aktörer inblandade i hanteringen av ärenden om internationell delgivning. Förutom Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet är utlandsmyndigheterna, länsstyrelserna, polismyndigheterna, Skattemyndigheten och Kronofogdemyndigheten samt domstolar och åklagarmyndigheter involverade. Till det kommer privata delgivningsföretag som har en betydelsefull

roll vid delgivning både i och utanför Sverige. I många fall är flera av dessa aktörer inblandade i ett och samma ärende. Den nuvarande ordningen framstår som splittrad och i vissa fall som mindre effektiv.

En utgångspunkt bör vara att så få aktörer som möjligt hantear ärenden om internationell delgivning, att handläggningen av ärenden uppfyller krav på såväl effektivitet som rättssäkerhet och att de handläggningsalternativ som finns är tydliga för tillämparen.

Det allmännas ansvar för internationell delgivning tydliggörs

Svenska myndigheter lämnar med stöd av nuvarande regler bistånd med delgivning i Sverige och i utlandet åt såväl allmänna som enskilda sökande. I vissa fall kräver det internationella samarbetet att svensk myndighet bistår vid delgivning. I sådana fall bör det även fortsättningsvis finnas möjlighet att begära bistånd med delgivning i Sverige eller i utlandet. Vid delgivning i utlandet bör utgångspunkten vara att den som behöver få något delgivet där i första hand försöker genomföra delgivningen på egen hand, t.ex. genom att skicka rekommenderat brev till adressaten med mottagningsbevis eller genom att begära bistånd från det andra landets myndigheter med att delge mottagaren. Endast i de fall där detta visar sig inte vara möjligt bör bistånd kunna begäras. Frågan om i vad mån en enskild bör kunna begära bistånd med delgivning i utlandet behandlas i avsnitt 4.3.

4.2 Delgivning i förvaltningsmål

Bedömning: De möjligheter som finns till gränsöverskridande delgivning i förvaltningsmål är tillräckliga och kräver inte ändring av nuvarande regler eller av internationella åtaganden.

Skälen för bedömningen

I utredningsuppdraget anges att utredaren ska överväga i vilken utsträckning delgivning kan och bör lämnas i förvaltningsrättsliga ärenden. En förutsättning för att *delgivning i utlandet* ska kunna ske i sådana ärenden är att det finns ett samarbete om gränsöverskridande delgivning eller att det andra landet i annat fall medger eller medverkar till att delgivning sker där. Så som framgår av redovisningen i avsnitt 3.2.3 finns det inte någon heltäckande avtalsreglering för delgivning på det förvaltningsrättsliga området. Det finns dock ett stort antal avtal som möjliggör delgivningssamarbete i specifika frågor, t.ex. olika typer av skatter. Av inhämtade uppgifter om delgivning på områdena för skatt och indrivning framgår att delgivning sällan krävs och att det i praktiken är sällsynt att bistånd begärs med delgivning i utlandet. Det har inte framkommit att det på något annat förvaltningsrättsligt område förekommer gränsöverskridande delgivning i större omfattning eller att det finns ett behov av sådant som inte tillgodoses inom ramen för nuvarande reglering.

Ett undantag är Centrala Studiestödsnämnden (CSN) som varje år delger betalningsanmaningar med ett drygt 1000-tal låntagare i utlandet. Syftet med delgivning är i dessa fall främst att avbryta preskription. Det kan hävdas att dessa delgivning har en närmast civilrättslig karaktär. CSN anlitar sedan år 2009 ett privat delgivningsföretag för utlandsdelgivning. Detta görs i de fall låntagaren inte låter sig delges genom brev (se vidare prop. 2010/11:113 s. 22).

Enligt vad som framkommit är det mycket ovanligt med *delgivning på utländsk begäran i Sverige* i förvaltningsrättsliga mål och ärenden. I de fall sådan delgivning begärs i skatte- eller indrivningsfrågor ser Kronofogdemyndigheten till att delgivning sker. I andra fall bistår länsstyrelsen med delgivning inom ramen för de allmänna bestämmelserna om bistånd med delgivning i Sverige (se 1909 års kungörelse).

Bedömningen i denna del blir mot nu angiven bakgrund att de möjligheter som finns till internationell delgivning i förvalt-

ningsmål är tillräckliga och att någon lagändring eller förändring av internationella åtaganden inte krävs.

4.3 Bistånd till enskilda med delgivning i utlandet

Förslag: Enskilda sökande ska inte lämnas bistånd med delgivning i utlandet.

Skälen för förslaget

Bakgrund

Enligt utredningsuppdraget ska utredaren överväga möjligheten att anvisa enskilda sökande kommunikationsvägar för delgivning utomlands som är alternativa till den nuvarande ordningen med framställningar genom Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet. Med enskilda sökande avses i första hand enskilda personer, företag och organisationer. En övergripande utgångspunkt för uppdraget är att beakta att Regeringskansliet i så begränsad utsträckning som möjligt ska hantera ärenden om internationell delgivning.

I förarbetena till den nya delgivningslagen behandlas frågan om bistånd till enskilda vid delgivning utomlands. I promemorian Ny delgivningslag m.m. (Ds 2009:28) diskuteras om det över huvud taget är en uppgift för det allmänna att bistå enskilda med delgivning utomlands (s. 288). I promemorian konstateras att sådan delgivning till övervägande del avser underrättelser från elbolag enligt 11 kap. 4 § första stycket ellagen (1997:857) om att överföringen av el kan komma att avbrytas om inte förfallna fordringar betalas. I promemorian uttalas bl.a. att det möjligen vore en rimlig ordning att låta dessa företag själva ta kontakt med myndigheter eller behöriga personer i det land där delgivning ska ske. Frågan om i vilken utsträckning det allmänna bör bistå enskilda med delgivning utomlands och vem som i sådana

fall ska tilldelas den uppgiften bör enligt promemorian övervägas i ett annat sammanhang. I prop. 2009/10:237 (Ny delgivningslag) ansluter sig regeringen till promemorians bedömning i denna del (s. 106).

Så som redovisas i avsnitt 3.5.1 bistår Regeringskansliet med delgivning i utlandet i ett stort antal ärenden. De där redovisade siffrorna visar att det under det senaste decenniet har skett en kraftig ökning av antalet ärenden hos Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet rörande delgivning i utlandet och att andelen ärenden med enskilda sökande ökat markant över perioden. Av de uppgifter som framkommit om vilka resurser som läggs ner på delgivningsverksamheten vid Justitiedepartementets centralmyndighet framgår att hanteringen av ärenden och frågor om delgivning – till och från Sverige – sysselsätter tre personer på heltid till en årskostnad om ca 3,1 mkr. Till detta kommer de resurser och kostnader som utrikesförvaltningen lägger ner, vilket motsvarar en kostnad för Statsverket om ca 350 000 kr per år. En inte obetydlig del av de delgivningsframställningar som sänds genom utlandsmyndigheterna kommer från enskilda sökande. Enligt 6 § förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna är domstolar och andra svenska myndigheter fria från avgifter. En enskild som söker bistånd med delgivning i utlandet betalar 250 kr (se bilaga till förordningen). När Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet lämnar bistånd med delgivning i ett annat nordiskt land tas inte ut någon avgift.

I detta sammanhang ska nämnas Utrikesförvaltningsutredningens delbetänkande *En utrikesförvaltning i världsklass*, SOU 2010:32, i vilket det redovisas att vissa utlandsmyndigheter uttrycker frustration över vissa tidskrävande konsulära uppgifter, bl.a. delgivningar. Dessa kan i vissa länder vara svåra eller ibland omöjliga att genomföra, och tar mycket tid i anspråk. Enligt utredningen bör Utrikesdepartementet, även framöver, systematiskt undersöka möjligheter att eliminera uppgifter som inte ger rimligt utbyte i förhållande till arbetsinsatsen, eller som skulle kunna utföras på annat sätt, t.ex. genom direktkontakter mellan myndigheter i verksamhetslandet och Sverige, genom outsour-

cing till lokala advokatkontor, genom online-kontakt mellan sökande och svensk myndighet etc. (s. 76).

Enskilda ska inte få bistånd med delgivning i utlandet utan samband med mål eller ärende

Tillämpningsområdet för delgivningslagen är i huvudsak mål eller ärenden hos domstolar eller andra myndigheter (1 § delgivningslagen). Lagen tillämpas även när delgivning ska ske utan samband med mål eller ärende, om detta följer av lag eller annan författning. Exempel på delgivning av sist nämnda slag är delgivning av testamente (14 kap. 14 § ärvdabalken) och borgenärs delgivning av betalningsanmaning (2 kap. 9 § konkurslagen). Det i praktiken mest förekommande fallet är emellertid underrättelser från elbolag enligt 11 kap. 4 § första stycket ellagen (1997:857) om att överföringen av el kan komma att avbrytas om inte förfallna fordringar betalas. För dessa fall anvisas genom 9 § delgivningslagen att en länsstyrelse kan biträda med delgivning i Sverige och Regeringskansliet (Justitiedepartementet) med delgivning i utlandet. Endast vanlig delgivning och stämmingsmannadelgivning får användas när Regeringskansliet lämnar bistånd med delgivning i utlandet (10 § delgivningslagen). Om länsstyrelsen anlitas för bistånd med delgivning kan även delgivningsätten särskild delgivning med juridisk person och kungörelsedelgivning användas. Utlandsmyndigheternas bistånd innebär i många fall att dessa i sin tur skickar delgivningshandlingarna med rekommenderat brev till mottagaren. Således finns det inte något skäl för en enskild att med hänsyn till delgivningslagens bestämmelser anlita Regeringskansliet för delgivning i utlandet.

Frågan är då om det internationella delgivningsarbetet motiverar att enskilda lämnas bistånd med delgivning utomlands. Tillämpningsområdet för de avtal som finns för internationellt delgivningsarbete är myndighetssamarbete inom ramen för mål eller ärenden. Det främsta skälet till samarbetet är att vissa länder betraktar en myndighets delgivning i ett annat land som

myndighetsutövning. När en enskild ska delge någon i utlandet gör sig motsvarande skäl inte gällande; det är i dessa fall inte fråga om någon myndighetsutövning. Enskilds delgivning i utlandet faller därför i princip utanför det internationella delgivningssamarbetet. En enskild torde dock i flertalet fall utan att det betraktas som myndighetsutövning själv kunna delge eller låta delge någon i ett annat land. Om inte handlingen skickas med post – eventuellt med mottagningsbevis – kan den enskilde anlita ett delgivningsföretag eller, om det är möjligt, det andra landets myndigheter. Det finns således inte heller utifrån det internationella samarbetet någon fördel eller något särskilt skäl för en enskild att anlita det egna landets myndigheter – för svensk del i första hand Regeringskansliet – för att delge i utlandet när detta inte sker inom ramen för ett mål eller ärende.

Även före införandet av den nya delgivningslagen har det förekommit att privata företag bistår enskilda med delgivning i utlandet. Av inhämtade uppgifter har framkommit att verksamheten hittills varit begränsad och att det i princip uteslutande är företag och organisationer som anlitar de privata delgivningsföretagen. Det står dock klart att flera privata delgivningsföretag har förutsättningar att biträda enskilda som har behov av delgivning i utlandet. Kostnaden för den enskilde kan förväntas vara högre i dessa fall än om Regeringskansliet anlitas. Samtidigt får de privata delgivningsföretagen i många fall antas ha andra förutsättningar än Regeringskansliet att tillmötesgå särskilda krav på t.ex. förfarande och skyndsam hantering.

Så som redovisas i det föregående lägger det allmänna ner inte obetydliga kostnader och resurser på bistånd till enskilda med delgivning i utlandet. Bland de enskilda sökandena finns ytterst få privatpersoner. Det absoluta flertalet enskilda framställningar kommer från företag som i sin näringsverksamhet har behov av att delge någon i utlandet. Det kan mot den bakgrunden ifrågasättas om det är en uppgift för det allmänna att bistå sådana sökande med delgivning. Regeringskansliets bistånd krävs inte, varken utifrån lagstiftningen eller de internationella reglerna om delgivningsbistånd, och det finns privata delgivningsföretag som

kan biträda enskilda med väl så gott resultat som det Regeringskansliet kan lämna idag. Vid en samlad bedömning talar övervägande skäl för att enskilda som behöver hjälp med delgivning i utlandet utan samband med ett mål eller ärende inte ska kunna anlita Regeringskansliet för bistånd med delgivning.

Enskilda ska inte få bistånd med partsdelgivning i utlandet

En närliggande fråga är om Regeringskansliet bör lämna enskilda bistånd med delgivning när en domstol eller annan myndighet medgett att parten själv ska ombesörja delgivning (8 § delgivningslagen; se bl.a. 33 kap. 6 § rättegångsbalken). Partsdelgivning är ett undantag från huvudregeln i 7 § delgivningslagen om att en myndighet som handlägger ett mål eller ärende ska se till att delgivning sker. Som har redovisats i det föregående skulle Regeringskansliets bistånd i ett sådant fall inte innebära någon praktisk fördel framför om parten själv ombesörjer delgivningen. Till det kommer att delgivningskostnad är en sådan kostnad för rättegångens förberedande för vilken en part kan begära rättegångskostnadsersättning. Sammantaget talar det nu anförda för att en enskild inte heller inom ramen för ett mål eller ärende ska kunna anlita Regeringskansliet för bistånd med delgivning.

Den föreslagna ändringen förutsätter att 9 § delgivningslagen ändras på så sätt att möjligheten att lämna enskilda bistånd i utlandet utgår.

4.4 Bistånd till domstolar och förvaltningsmyndigheter med delgivning i utlandet

Förslag: En domstol eller förvaltningsmyndighet i Sverige får ansöka om bistånd med delgivning direkt hos en utlandsmyndighet, om tidigare försök att delge mottagaren i utlandet misslyckats eller om det inte är tillåtet att själv delge någon i utlandet och det saknas möjlighet att begära bistånd med delgivning av en myndighet i det andra landet.

Skälen för förslaget

Domstolar och förvaltningsmyndigheter bör i första hand själva ombesörja delgivning i utlandet

De avtal som Sverige har tillträtt på området för internationell delgivning ger goda möjligheter till postdelgivning eller delgivning med bistånd av andra länders myndigheter. Domstolar och förvaltningsmyndigheter får således i enlighet med dessa avtal skicka delgivningar med post direkt till mottagaren eller vända sig till det organ som ett annat land pekat ut som behörig mottagare av framställningar om bistånd med delgivning. Till Haagkonventionen och EG:s delgivningsförordning har Sverige förklarat att domstolar, kronofogdemyndigheter och andra svenska myndigheter som ska delge handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur är behöriga att sända delgivningsframställningar till den myndighet som det andra landet har utsett till mottagande organ. På det straffrättsliga området följer det av Sveriges förklaring till 1959 och 2000 års konventioner att domstolar och åklagare är behöriga att göra delgivningsframställningar. Inom Norden gäller, i alla typer av ärenden, att statliga myndigheter själva får översända framställningar direkt till statliga myndigheter i andra nordiska länder.

Enligt några av de avtal som Sverige ingått på det straffrättsliga området krävs att en ansökan om bistånd med delgivning skickas genom centralmyndigheten till det andra landet. De avtal som avses är ett antal straffrättsliga FN-konventioner (se bl.a. Palermokonventionen, SÖ 1991:41) och en handfull bilaterala avtal som Sverige ingått på det straffrättsliga området (se bl.a. avtalet med Amerikas förenta stater om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, SÖ 2009:2). Sverige har till dessa avtal förklarat att Justitiedepartementet är centralmyndighet enligt avtalen. Möjligheten att begära bistånd med delgivning i brottmål är bara en mindre del av dessa avtals tillämpningsområden och det är i praktiken mycket sällsynt att bistånd med delgivning söks med stöd av avtalen.

Det är inte möjligt att generellt ange vilka krav som ställs på framställningar om bistånd med delgivning utanför det avtalsreglerade samarbetet. I flertalet fall torde det även där vara möjligt med postdelgivning eller att bistånd med delgivning kan lämnas av myndigheter i det andra landet efter en direkt framställning från en svensk domstol eller förvaltningsmyndighet. Om detta inte är möjligt är alternativen att Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet gör en framställning eller att en svensk utlandsmyndighet på plats vänder sig t.ex. till det andra landets myndigheter med begäran om bistånd. Således är det bara i ett litet antal situationer som det internationella delgivningssamarbetet, eller avsaknad av sådant samarbete, kräver att svenska myndigheter biträds av Centralmyndigheten. I de fall där det i och för sig finns en möjlighet till postdelgivning eller direktframställan till ett annat lands myndigheter torde det bara i mycket speciella situationer krävas hjälp med delgivning i utlandet genom bistånd av svenska myndigheter.

När Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet lämnar bistånd med delgivning sker en översiktlig granskning av att de formella förutsättningarna för att översända en delgivningsframställning är uppfyllda. Bl.a. kontrolleras att det finns en adress angiven till mottagaren. När en ansökan är komplett översänds handlingarna till en utlandsmyndighet, som i många fall i sin tur

skickar delgivningshandlingar med rekommenderat brev till adressaten. Om delgivning ska ske i ett annat nordiskt land skickas delgivningshandlingarna i stället till den myndighet som det andra landet pekat ut som behörig mottagare av delgivningsframställningar. I de fall delgivningshandlingar skickas till en utlandsmyndighet kan denna i vissa fall genomföra delgivning på andra sätt, t.ex. genom att kontakta mottagaren direkt eller genom att vända sig till en myndighet i landet. Det kan konstateras att varken Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet eller utlandsmyndigheterna i allmänhet har bättre möjlighet än avsändaren att lokalisera adressaten. I flertalet länder utanför Norden finns inte centrala person- eller adressregister. Det kan också konstateras att delgivningsmöjligheterna enligt delgivningslagen är desamma oavsett om det är en svensk domstol eller förvaltningsmyndighet eller om Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet eller en utlandsmyndighet genomför delgivningen. Varken Centralmyndigheten eller utlandsmyndigheterna fattar något eget beslut med anledning av en framställning om delgivning i utlandet.

Sammantaget kan det mot den angivna bakgrunden konstateras att – i flertalet fall – varken det internationella samarbetet eller handläggningen kräver eller motiverar att Centralmyndigheten eller en utlandsmyndighet bistår när domstol eller förvaltningsmyndighet ska delge någon i utlandet. Utgångspunkten bör därför vara att domstol eller förvaltningsmyndighet som behöver få någon delgiven i utlandet ombesörjer detta själv, med post eller genom att genom direktkontakt begära bistånd från myndigheterna i det land där adressaten befinner sig.

I vissa fall bör även fortsättningsvis bistånd lämnas med delgivning i utlandet

I de fall där bistånd verkligen krävs bör det även fortsättningsvis finnas möjlighet för svenska domstolar och förvaltningsmyndigheter att få hjälp av en svensk myndighet med delgivning i utlan-

det. En grundläggande förutsättning för att bistånd ska få begäras bör vara att det inte finns någon annan möjlighet till delgivning i det andra landet, varken genom postdelgivning eller genom bistånd av det andra landets myndigheter.

I de fall där det även fortsättningsvis kan bli aktuellt med bistånd torde det i allmänhet vara närmast oundvikligt att en utlandsmyndighet är inblandad. Så som redovisas i det föregående är utlandsmyndigheterna redan idag inblandade i dessa ärenden. Frågan är om det dessutom krävs att Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet är inblandad när bistånd lämnas.

Handläggningen vid utlandsmyndigheten kan bestå i att det aktuella landets utrikes- eller justitiedepartement kontaktas eller att utlandsmyndigheten begär hjälp av t.ex. landets polismyndighet. I några fall kan det bli aktuellt för utlandsmyndigheten att kontakta delgivningsmottagaren direkt. Den nuvarande ordningen – att framställningar om delgivning först passerar Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet för en formell kontroll innan de skickas till en utlandsmyndighet – framstår som onödigt tids- och resurskrävande. Den innebär också att det är mindre tydligt för avsändaren var i handläggningen ett ärende befinner sig. Ett smidigare och mer effektivt förfarande skulle vara att domstolar och förvaltningsmyndigheter får söka bistånd med delgivning i utlandet genom utlandsmyndigheterna direkt, utan inblandning av Centralmyndigheten. En liknande ordning tillämpas i Norge, där delgivning med norska medborgare i utomnordiska länder sker genom utlandsmyndigheternas försorg. Den hantering som idag sker vid Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet torde utan något betydande merarbete för utlandsmyndigheterna kunna hanteras av dessa i stället.

För att säkerställa en snabb och säker hantering av dessa ärenden bör, liksom sker idag, utrikesdepartementets kurirpost kunna användas för att skicka delgivningshandlingar till utlandsmyndigheterna och för att återsända handlingarna efter genomfört uppdrag. Denna möjlighet bör dock användas bara i fall där ett översändande till utlandsmyndigheten med post, fax eller e-post inte bedöms vara möjligt eller lämpligt. Den som söker

bistånd i utlandet bör i allmänhet kontakta den berörda utlandsmyndigheten innan sättet för översändande bestäms. I de fall det blir aktuellt att översända med kurirpost skulle en lämplig ordning kunna vara att den domstol eller förvaltningsmyndighet som vill söka hjälp lämnar in delgivningshandlingarna till Utrikesdepartementets kurirexpedition tillsammans med en blankett där bl.a. ingivarens namn och kontaktuppgifter anges. Vid kurirexpeditionen görs en formell kontroll av uppgifterna i blanketten främst i syfte att fastställa att ingivaren är behörig att begära bistånd. Därefter skickas delgivningshandlingarna med kurirpost till det land där delgivning ska ske. Återredovisning bör i allmänhet kunna ske samma väg. Närmare bestämmelser om den praktiska handläggningen kan meddelas i förordning.

Den föreslagna ordningen är förenlig med Sveriges internationella åtaganden

Den föreslagna ordningen påverkar inte de förklaringar som Sverige lämnat till internationella delgivningsavtal i fråga om vem i Sverige som är behörig att göra en framställning om delgivning i utlandet. Frågan om vilken myndighet som ska ha rollen som centralmyndighet och, i vissa fall sändande myndighet, behandlas i avsnitt 4.5.

4.5 Behöriga myndigheter

<p>Förslag: Länsstyrelsen i Stockholms län utses till centralmyndighet för internationell delgivning i brottmål- och civilmål och till mottagande organ för delgivning i Sverige på utländsk begäran i sådana mål.</p>

Skälen för förslagen

Enligt utredningsuppdraget ska utredaren överväga vilken eller vilka myndigheter som bör vara centralt eller centrala organ för mottagande och avsändande av internationella delgivningar. En utgångspunkt ska vara att Regeringskansliet i så begränsad utsträckning som möjligt hanterar ärenden om internationell delgivning.

Bakgrund

En utländsk domstol eller förvaltningsmyndighet får utan tillstånd från svenska myndigheter skicka delgivningshandlingar till enskilda som befinner sig i Sverige. Om bistånd med delgivning krävs från svensk myndighet kan hjälp lämnas i enlighet med de internationella avtal Sverige har ingått. Sverige har till Haagkonventionen och EG:s delgivningsförordning anvisat Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet som mottagande organ för delgivningar. Centralmyndigheten fungerar även som mottagande organ enligt andra internationella avtal, bl.a. vissa bilaterala avtal på brottmålsområdet. Enligt 1 § i 1909 års kungörelse ska Justitiedepartementet, om departementet inte ombesörjer delgivningen, vidarebefordra de framställningar man tagit emot till länsstyrelserna för verkställande av delgivning. Vid delgivning enligt det nordiska rättshjälpsavtalet är länsstyrelserna mottagande organ (se 8 § i 1909 års kungörelse). Det normala förfarandet vid länsstyrelsernas delgivning enligt nu angivna avtal är att stämningsman anlitas för att verkställa delgivningen. Vid delgivning i brottmål enligt 1959 och 2000 års konventioner skickas framställningar om delgivning direkt från den utländska sökanden till domstolar eller åklagare i Sverige. Som redovisas i avsnitt 3.4.2 är Skatteverket och Kronofogdemyndigheten mottagande organ för delgivningar på skatt- och indrivningsområdet.

Uppgiften att vara mottagande organ bör inte läggas på olika myndigheter

Allmänt sett framstår det som en mindre god ordning att – som idag – rollen som mottagande organ delas mellan olika myndigheter beroende på vilket avtal som tillämpas. Förutom att en sådan ordning typiskt sett gör det svårare för tillämpare i Sverige och utomlands att veta vad som gäller och vart man ska vända sig, innebär det också ett dubbelarbete och försvårar upprätthållande av kompetens och kontinuitet i arbetet hos de mottagande myndigheterna. Den särskilda ordning med direktkontakt mellan olika länders myndigheter i ärenden om skatt och indrivning hör samman med att delgivning här har ett nära samband med annat samarbete som kan förekomma med stöd av de internationella avtalen på detta område och att delgivningssamarbete i det sammanhanget är av relativt underordnad betydelse. Delgivningssamarbetet har därtill en mycket ringa omfattning. Det framstår mot den bakgrunden som motiverat att en särskild ordning för delgivning även fortsättningsvis kan tillämpas i ärenden om skatt och indrivning (se vidare avsnitt 4.3). För övriga slag av mål och ärenden bör gälla att en myndighet – eller myndighetsslag – har rollen som mottagande organ i Sverige för internationella delgivningar.

Frågan om vilken myndighet som bör vara mottagande organ

Enligt utredningsuppdraget ska Regeringskansliet i så begränsad utsträckning som möjligt hantera ärenden om delgivning. Vidare ska de fördelar som finns med att en och samma myndighet hanterar delgivningsfrågor beaktas. I avsnitt 4.4 föreslås att utlandsmyndigheterna, som är en del av Regeringskansliet, ska kunna biträda domstolar och förvaltningsmyndigheter med delgivning i utlandet. Det är dock svårt att se att utlandsmyndigheterna skulle vara särskilt lämpade att därutöver handlägga ärenden om delgivning i Sverige.

Som ovan har redovisats är Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet mottagande organ enligt bl.a. Haagkonventionen och EG:s delgivningsförordning. Av den statistik som redovisas i denna promemoria framgår att antalet ärenden under de senaste tio åren varierat mellan ca 1 300 och 2 000 ärenden (avsnitt 3.5.1). Handläggningen av dessa ärenden är till sin karaktär rutinartad och innefattar i allmänhet bara en översiktlig kontroll av bl.a. mottagarens adress och i förekommande fall av om handlingarna är översatta. Handläggningen mynnar i praktiken aldrig ut i något beslut. Varken ärendenas karaktär eller handläggningen ställer sådana särskilda krav som kan anses påkalla att Regeringskansliet är inblandat. Det kan också ifrågasättas om det är en uppgift för central statsförvaltning att hantera ärenden av förevarande slag. De myndigheter som närmast skulle kunna komma ifråga för rollen som mottagande myndighet i Sverige för delgivning på utländsk begäran är allmänna domstolar, polismyndigheterna eller länsstyrelserna.

Delgivning, även internationell sådan, förekommer i stor utsträckning i *domstolarnas* egen verksamhet. Enligt 1959 års rätts-hjälpskonvention och 2000 års EU-konvention är domstolarna tillsammans med åklagarmyndigheterna behöriga mottagare av framställningar om bistånd med delgivning i brottmål. Framställningar av detta slag är dock mycket ovanliga vid domstolarna.

Polismyndigheterna har en central roll i den praktiska verkställigheten av delgivningar i Sverige på utländsk begäran. I flertalet fall kommer dessa framställningar inte direkt till polismyndigheterna utan har skickats genom Justitiedepartementet eller länsstyrelserna. I några fall, huvudsakligen där en annan nordisk myndighet begär delgivning, skickas framställningar direkt från det andra landet till polismyndigheterna. Detta följer dock inte av någon internationell överenskommelse. Polismyndigheterna har en omfattande delgivningsverksamhet nationellt, i huvudsak delgivningar på begäran av domstolarna.

Länsstyrelserna handlägger varje år ett par tusen ärenden om delgivning på begäran av domstol eller förvaltningsmyndighet i

annat nordiskt land (se avsnitt 3.5.3). Länsstyrelserna handlägger även delgivning i rent nationella ärenden (9 § delgivningslagen). Av inhämtade uppgifter får anses framgå att länsstyrelsernas hantering av internationella delgivningsärenden fungerar väl. Flera länsstyrelser har framhållit de fördelar som finns med att länsstyrelsen är den instans i Sverige som bistår med delgivning i Sverige på utländsk begäran. Det har bl.a. framhållits att länsstyrelserna har god lokalkännedom, att de är lätta för utomstående att identifiera, att de har kunskap i ämnet och att länsstyrelserna är samordnande myndigheter i länen.

Vid valet mellan nu angivna myndigheter kan för domstolarnas del framhållas att de har en sådan lokal anknytning som typiskt sett underlättar för någon i utlandet att veta vart man ska vända sig. Mot detta kan anföras att ärenden med begäran om bistånd med delgivning inte framstår som en naturlig måltyp för domstolarna. I dessa ärenden kommer något beslut sällan eller aldrig att fattas eller några rättsliga överväganden att krävas. Att lägga ett stort antal ärenden av sådant slag på domstolarna ligger heller inte i linje med avsikten att renodla domstolarnas dömande och rättskipande verksamhet. Det finns mot den bakgrunden inte skäl att föreslå att domstolarna ges rollen som ansvarig myndighet för delgivning i Sverige på utländsk begäran.

Enligt förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska i varje län finnas en länsstyrelse som svarar för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter (1 §). Länsstyrelserna har med den utgångspunkten sedan lång tid haft till uppgift att bistå myndigheter i andra nordiska länder med delgivning i Sverige. Vid valet mellan länsstyrelserna eller polismyndigheterna som mottagande myndighet talar detta, samt att länsstyrelserna i nationella ärenden enligt delgivningslagen har till uppgift att i vissa fall biträda vid delgivning, för att de är den instans som är lämpligast för ändamålet. Frågan är om uppgiften bör läggas på en eller flera länsstyrelser.

Av de uppgifter som lämnats framgår att ärendemängden är ojämnt spridd över länsstyrelserna (avsnitt 3.5.3). År 2010 tog

länsstyrelserna i de tre storstadslänen emot två tredjedelar av det totala antalet ärenden och ungefär hälften av länsstyrelserna mellan 20 och 50 ärenden var. Även med en uppskattad fördubbling av ärendemängden skulle det totala antalet ärenden vara relativt litet hos de länsstyrelser som idag handlägger minst antal ärenden.

Handläggningen av ärenden om delgivning i Sverige på utländsk begäran är i de flesta fall rutinartad och följer en fast och enkel handläggningssång. Samtidigt krävs det, för att kunna hantera uppkomna frågor i ärenden eller förfrågningar från ingivare eller mottagare av delgivningar, kunskap om den internationella delgivningsregleringen hos de som handlägger sådana ärenden. I viss utsträckning kommer också att krävas språkkunskaper. Det kan ifrågasättas om det är rimligt att samtliga 21 länsstyrelser ska behöva upprätthålla en sådan kompetens. En bättre lösning skulle vara att koncentrera all internationell delgivningsverksamhet till en länsstyrelse, dvs. såväl de nuvarande ärendena med ansökningar från andra nordiska länder om delgivning och de – enligt förslaget i denna promemoria – tillkommande ärendena om delgivning från länder i övriga världen. Därigenom säkerställs kontinuitet och institutionellt minne och verksamheten effektiviseras och blir mindre sårbar. Kvaliteten på arbetet bör då också kunna bli högre än om samtliga länsstyrelser handlägger sådana ärenden. En annan fördel är att det blir tydligare för andra länders domstolar och myndigheter vart man ska vända sig med en framställan.

Mot den nu angivna bakgrunden framstår det således som att den mest ändamålsenliga lösningen är att endast *en* länsstyrelse utses att vara mottagande organ för delgivning i Sverige på begäran av utländsk domstol eller förvaltningsmyndighet. Koncentration av verksamhet förekommer redan i flera fall, särskilt där uppgiften saknar direkt länsanknytning – ofta i internationella ärenden – och volymen är liten samt, i vissa fall, där det krävs likformighet i handläggningen (se vidare härom promemorian ”Koncentration av länsstyrelseverksamhet” (Ds 2007:28) s. 132 ff.). Att sammanföra alla ärenden om delgivning i Sverige på ut-

ländsk begäran till endast en länsstyrelse ligger således i linje med rådande praxis för koncentration av länsstyrelsernas verksamhet. Mot bakgrund av att flertalet delgivningsärenden idag handhas av länsstyrelserna i de tre storstadslänen framstår det som motiverat att någon av dessa utses att vara ansvarig för ärenden om internationell delgivning. Uppgiften kan lämpligen läggas på Länsstyrelsen i Stockholms län.

Den här föreslagna ordningen gäller delgivning som sker på begäran av en domstol eller annan myndighet i utlandet (se vidare förslaget till ändring i 1 § delgivningslagen). Enskild sökande från utlandet är även fortsättningsvis hänvisad till den ordning som föreskrivs i 9 § delgivningslagen, där det föreskrivs att en länsstyrelse kan biträda en sådan sökande med delgivning i Sverige. För sådana ansökningar är samtliga länsstyrelser alltså behöriga mottagare.

Frågan om vilken myndighet som bör vara centralmyndighet

Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet har i ärenden om internationell delgivning som sin huvudsakliga uppgift att vidarebefordra framställningar om delgivning till och från Sverige. I verksamheten ingår viss granskning och kontroll av framställningarna. Därutöver bistår handläggare vid Centralmyndigheten med råd och anvisningar till allmänhet och till myndigheter i frågor om internationell delgivning. Med det förslag till begränsningar i rätten för enskilda att begära svenska myndigheters bistånd med delgivning i utlandet, i förening med de utökade informationsinsatser som föreslås i avsnitt 4.13, torde antalet förfrågningar från allmänheten komma att minska.

Förutom det praktiska behovet av att det finns en centralmyndighet för internationell delgivning följer det också enligt olika internationella avtal en förpliktelse för Sverige att utse en sådan myndighet. Centralmyndighetens uppgift ser olika ut i avtalen. Enligt EG:s delgivningsförordning är uppgiften främst att lämna upplysningar och ge råd (artikel 3). Centralmyndighe-

ten har i detta samarbete inte någon egentlig roll i själva översändandet av framställningar. Vid samarbete enligt Haagkonventionen är centralmyndighetens roll i första hand att ta emot och verkställa framställningar om delgivning från andra länder. På det straffrättsliga området uppställs i vissa fall krav på att en ansökan om bistånd med delgivning skickas genom centralmyndigheten till det andra landet. Allmänt sett kan det noteras att utvecklingen inom det internationella samarbetet i allt högre grad går mot direktsamarbete mellan myndigheter, utan inblandning av centralmyndigheter.

Enligt utredningsuppdraget ska övervägas vilken eller vilka andra myndigheter än Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet som kan vara lämpade att agera centralmyndighet i Sverige. I det föregående föreslås att Länsstyrelsen i Stockholms län bör utses till mottagande organ för delgivning i Sverige på utländsk begäran. Mot bakgrund av vad som där anförs framstår det som naturligt att Länsstyrelsen i Stockholms län även får rollen som centralt organ eller – med en annan benämning – centralmyndighet för internationell delgivning. Länsstyrelsen får därigenom också till uppgift att ansvara för information om internationell delgivning.

Det bör i detta sammanhang nämnas att Regeringskansliet den 19 januari 2011 gett en utredare i uppdrag att göra en översyn av centralmyndighetsfunktionen för internationellt rättsligt samarbete (Ju2011/424/P). Även det uppdraget har som en av sina utgångspunkter att minska Regeringskansliets handläggning av förvaltningsärenden. En annan utgångspunkt är att centralmyndighetsfunktionen även framledes ska vara samlad. Av vad som framkommit om de förslag som den utredningen kommer lägga fram, kommer Länsstyrelsen i Stockholms län inte att föreslås vara centralmyndighet för det rättsliga samarbetet.

Ärenden om internationell delgivning utgör närmare 70 procent av den nuvarande centralmyndighetens ärendemängd. Samtidigt är delgivningsärenden typiskt sett av annan karaktär än andra typer av ärenden som handläggs vid Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet. En skillnad är att det aldrig fattas nå-

got beslut i ett delgivningsärende. Ärendena kan nog sägas vara mer av massärenden än övriga ärenden som handläggs vid Centralmyndigheten. Mot den bakgrunden finns inte någon nackdel med att utse Länsstyrelsen i Stockholms län till centralmyndighet för internationell delgivning, trots att en annan myndighet är centralmyndighet för det rättsliga samarbetet i övrigt.

Ett överflyttande till Länsstyrelsen i Stockholms län av samtliga internationella delgivningsärenden skulle innebära en nära fördubbling av antalet ärenden i förhållande till den mängd internationella delgivningsärenden som idag hanteras vid *samtliga* länsstyrelser. Därtill kommer det merarbete som följer med att Länsstyrelsen utses till centralmyndighet för internationell delgivning. Genom vad som har upplysts om arbetsåtgången hos länsstyrelserna och Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet kan det uppskattas att sammanlagt fyra årsarbetskrafter kommer att krävas för att hantera de uppgifter som nu läggs på Länsstyrelsen i Stockholms län.

Frågan om vilken myndighet som bör vara sändande organ

I avsnitt 4.4 föreslås att utlandsmyndigheterna i vissa fall ska kunna bistå med delgivning i utlandet, främst till länder med vilka Sverige inte har något reglerat delgivningssamarbete. Den roll som utlandsmyndigheterna föreslås få när de lämnar sådant bistånd är en annan än den som enligt de internationella avtalen tillkommer sändande organ. Med sändande organ avses myndigheter eller andra instanser som länderna utser som behöriga att översända delgivningar till andra länder eller att göra framställningar om delgivning i utlandet. Sverige har till de internationella avtalen avgett förklaringar om vilka myndigheter här som är behöriga att göra framställningar om delgivning i utlandet. Till EG:s delgivningsförordning och till Haagkonventionen har Sverige förklarat att sändande organ är domstolar, kronofogdemyndigheter samt andra svenska myndigheter som ska delge handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (se vi-

dare avsnitt 3.4.2). Förslaget att utse Länsstyrelsen i Stockholms län till centralmyndighet för internationell delgivning påverkar inte dessa förklaringar. I de relativt få fall där det anges i ett internationellt avtal att en framställan till ett annat land ska skickas genom centralmyndigheten, ska framställan skickas genom Länsstyrelsen i Stockholms län som därigenom – i någon mening – blir att betrakta som sändande organ.

Förslagen är förenliga med Sveriges internationella åtaganden

Enligt flertalet internationella avtal om delgivning som Sverige har tillträtt ska staterna utse en centralmyndighet (se avsnitt 3.4.2). Med undantag för avtal på områdena för skatt och indrivning har Sverige genomgående angett Justitiedepartementet som centralmyndighet.

Utgångspunkten i de internationella avtalen är att länderna utser behöriga organ utifrån hur deras nationella system är organiserade, utan att det i avtalen uppställs något särskilt krav på vilken typ av myndighet som kan komma ifråga. Något hinder mot att i stället för Justitiedepartementet ange Länsstyrelsen i Stockholms län till centralmyndighet tillika mottagande organ enligt internationella avtal som Sverige har tillträtt finns inte. I avsnitt 4.12 redovisas vilka ändrade förklaringar som bör göras till internationella avtal som Sverige ingått.

4.6 Sekretess vid delgivningsbistånd

Förslag: Sekretess ska gälla vid bistånd med delgivning. Sekretess ska inte hindra en myndighet som bistår med delgivning från att få ut personuppgifter som krävs för att uppdraget ska kunna fullgöras.

Skälen för förslaget

Enligt uppdraget ska utredaren analysera hur sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) förhåller sig till ärenden om internationell delgivning som inte regleras av delgivningslagen. Vidare ska övervägas hur sekretesskyddet påverkas vid en eventuell överflyttning av ärenden om internationell delgivning till andra instanser.

Tillämpningsområdet för delgivningslagen är mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning (1 § första stycket delgivningslagen). Utan att det anges särskilt är delgivningslagen tillämplig vid *delgivning i utlandet* (se bl.a. 3 § delgivningslagen). Enligt 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen för uppgift om en enskilds personliga förhållanden. Bestämmelsen är tillämplig även vid verksamhet hos Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) och utlandsmyndigheterna som gäller delgivning enligt delgivningslagen i utlandet. När dessa myndigheter lämnar bistånd med delgivning på det sätt som föreslås i denna promemoria (avsnitt 4.4) kommer verksamheten endast till en del att bestå i sådant som kan betraktas som verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen. I många fall kommer myndigheternas verksamhet bestå i att förmedla delgivningsframställningar från Sverige. Sådant verksamhet, som regleras i andra författningar än delgivningslagen, kan knappast betraktas som verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen. Det kan mot den bakgrunden ifrågasättas om den nuvarande lydelsen av 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen verkligen ger det sekretesskydd som verksamheten kräver i verksamhet som gäller bistånd med delgivning.

Delgivning i Sverige på utländsk begäran sker med stöd av delgivningslagen och de sekretessbestämmelser som är tillämpliga i ett nationellt delgivningsärende blir således tillämpliga även vid delgivning på utländsk begäran. I avsnitt 4.7 lämnas förslag till en lagändring som klargör att delgivningslagen gäller vid del-

givning i Sverige på utländsk begäran. Verksamheten vid Länsstyrelsen i Stockholms län med att lämna bistånd med delgivning i Sverige kommer i många fall att utgöras av annat än verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen. De uppgifter som rent faktiskt utgör delgivning enligt delgivningslagen kommer många gånger att fullgöras av andra aktörer än Länsstyrelsen. Även i dessa fall kan således ifrågasättas om den nuvarande lydelsen av 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen fullt ut omfattar Länsstyrelsens verksamhet.

För att det inte ska råda något tvivel om att uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i ärenden om bistånd med delgivning i utlandet eller i Sverige verkligen omfattas av sekretessbestämmelsen i 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen bör bestämmelsen förtydligas. Även bestämmelsen i 10 kap. 26 § offentlighets- och sekretesslagen, som gäller en myndighets möjlighet att för delgivningsändamål få ut uppgifter om enskilds adress, telefonnummer, arbetsplats eller fotografi, bör av samma skäl ändras på motsvarande sätt. Med dessa ändringar kommer sekretesskyddet, även med de organisatoriska ändringar som föreslås i promemorian, att täcka hela handläggningsskedjan när bistånd lämnas med delgivning, såväl vid delgivning i utlandet som i Sverige.

4.7 Delgivningslagens tillämpning vid delgivning i Sverige på utländsk begäran

Förslag: Det införs en bestämmelse i lag som klargör att delgivningslagen även gäller vid delgivning i Sverige på utländsk begäran.

Skälen för förslaget

Delgivningslagen gäller när delgivning ska ske i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning (1 § första stycket delgivningslagen). Föreskrifter om att delgivningslagen i vissa fall ska tillämpas vid delgivning i Sverige på utländsk begäran finns i 1909 års kungörelse. Av kungörelsen framgår bl.a. att delgivningslagen ska tillämpas när länsstyrelserna bistår med delgivning i Sverige på begäran av ett annat nordiskt land (8 §). Även i annan lagstiftning finns det bestämmelser som medför att delgivningslagen i vissa fall ska tillämpas på begäran av utländsk sökande (se t.ex. 13 § lagen [1990:314] om ömsesidig handräckning i skatteärenden).

EG:s delgivningsförordning är i alla delar bindande och direkt tillämplig i Sverige utan ytterligare lagstiftning. Samtidigt kan konstateras att förordningen knappast kan betecknas som en sådan lag eller författning enligt vars bestämmelser delgivningslagen blir tillämplig (jfr 1 § första stycket den lagen). Detta innebär att det inte finns någon lag eller annan författning som gör delgivningslagen tillämplig när en utländsk domstol eller annan myndighet begär bistånd med delgivning i Sverige med stöd av EG:s delgivningsförordning. Även när Sverige i andra sammanhang – med eller utan stöd av ett internationellt avtal – lämnar bistånd med delgivning krävs det särskilda bestämmelser i lag eller annan författning för att delgivningslagen ska bli tillämplig. Genom en generell bestämmelse om lagens tillämpning på utländsk begäran skulle det inte finnas behov av reglering som specificerar enligt vilka avtal Sverige kan lämna bistånd med delgivning enligt delgivningslagen. Regleringen skulle därmed bli tydligare och enklare att tillämpa. En sådan bestämmelse bör därför införas och tas in i lag.

Sverige lämnar redan idag bistånd med rättslig hjälp i brottmål i vid bemärkelse (se lagen [2000:562] om internationell rättslig hjälp i brottmål) och i delgivningsärenden utan krav på att samarbetet sker enligt ett internationellt avtal. Det saknas anledning

att nu införa ett sådant krav. Delgivningslagen bör därför vara tillämplig såväl när bistånd lämnas med stöd av ett internationellt avtal som när bistånd lämnas utan att det föreligger ett sådant avtal. Det internationella delgivningssamarbetet bygger i hög grad på att länder själva utser vem som ska vara behörig att göra framställningar om delgivning. Det kan innebära att avsändaren undantagsvis kan vara annan än en domstol eller annan myndighet. Bistånd bör kunna lämnas även i sådant fall förutsatt att avsändaren är behörig att begära bistånd.

I 2 § delgivningslagen anges på vilka sätt delgivning kan ske. I särskilda bestämmelser i den lagen anges det av vem och under vilka förutsättningar de olika delgivningssätten får användas. Frågan är om det bör finnas någon begränsning i fråga om vilka delgivningssätt som får tillämpas vid delgivning i Sverige på utländsk begäran. En utgångspunkt för bedömningen bör vara att frågan om delgivningens form och giltighet i första hand är en angelägenhet för det andra landets myndigheter och den prövning som sker där. De skäl som har anförts för att begränsa de delgivningssätt som kan tillämpas när länsstyrelserna bistår enskilda med delgivning (se 7–10 §§ delgivningslagen) – att sådan delgivning till sin natur påminner om delgivning av handlingar genom vilka ett förfarande i första instans inleds – gör sig inte på motsvarande sätt gällande när Sverige bistår ett annat lands myndigheter med delgivning (jfr prop. 2009/10:237 s. 106). Delgivning på begäran av en utländsk myndighet bör därför fullt ut kunna ske med de delgivningssätt som regleras i delgivningslagen. I det följande föreslås att delgivning på utländsk begäran därutöver i vissa fall bör kunna ske även enligt andra delgivningssätt än de som regleras i delgivningslagen.

4.8 Förutsättningar för delgivning i utlandet

Förslag: Det införs en bestämmelse i lag som klargör att delgivning i utlandet endast får ske om det land där delgivning ska ske tillåter det.

Skälen för förslaget

Delgivningslagen är, utan att det föreskrivs särskilt, tillämplig även vid delgivning utomlands. Någon begränsning av i vilka fall delgivning får ske i utlandet finns inte i lagstiftningen. I vissa avseenden föreskrivs dock särskilda regler för utlandsdelgivning (se 3 § delgivningslagen och 9 kap. 7 § rättegångsbalken). Så som har påpekats i tidigare avsnitt i promemorian (se bl.a. avsnitten 3.4.1 och 4.3) betraktar vissa länder utländsk delgivning på det egna territoriet som myndighetsutövning. Dessa länder tillåter i allmänhet inte delgivning på det egna territoriet som utförs av andra länders myndigheter, t.ex. med post eller liknande. Situationen är delvis jämförbar med vad som gäller rätten att hålla telefonförhör med någon i utlandet och den reglering som begränsar sådana förhör (se 4 kap. 9 § lagen [2000:562] om internationell rättslig hjälp i brottmål).

Flera avtal om internationell delgivning innehåller uttryckliga bestämmelser om att länderna ska tillåta varandras myndigheter att direkt delge personer som befinner sig i ett annat avtalslutande land. Enligt såväl EG:s delgivningsförordning (artikel 14) som 2000 års EU-konvention (artikel 5) är det alltid tillåtet för myndigheterna i ett land att själva, med post, delge en person i ett annat EU-land. Även Haagkonventionen öppnar för att konventionsstaterna ska kunna delge mottagare i andra konventionsländer direkt med post (artikel 10 (a)). Enligt Haagkonventionen får emellertid konventionsstaterna reservera sig mot den möjligheten; något som 27 länder har gjort. En svensk domstol eller förvaltningsmyndighet får således inte postdelge en

mottagare i ett land som lämnat en sådan reservation. Den möjlighet som står till buds när delgivning behöver ske i ett land som reserverat sig är att begära bistånd med delgivning från den myndighet som det andra landet har utsett till behörig att motta delgivningsframställningar. Förutom den nu angivna begränsningen föreskriver Haagkonventionen att en nationell domstol under vissa förhållanden kan vara förhindrad att döma i ett mål när en stämningsansökan eller liknande inte på ett enligt konventionen korrekt sätt har delgetts utomlands och svaranden därefter inte har hörts av (artikel 15). Delgivning som sker i strid med ett lands förklaring till konventionen torde vara att anses som felaktig i nu angivet avseende. Detta begränsar bl.a. möjligheten för en svensk domstol att i ett sådant fall meddela tredskodom (se även artikel 19 i EG:s delgivningsförordning).

Även utanför det avtalsreglerade delgivningssamarbetet kan det finnas hinder för en svensk domstol eller förvaltningsmyndighet att direkt postdelge en mottagare i ett annat land. Alternativet kan även i dessa fall vara att begära bistånd med delgivning av det andra landets myndigheter.

Svensk lag innehåller inte något förbud mot postdelgivning – eller andra former av delgivning – med personer som befinner sig i länder som motsätter sig sådan delgivning. I den mån Haagkonventionen eller andra internationella avtal föreskriver begränsningar i rätten att använda postdelgivning torde svenska domstolar och förvaltningsmyndigheter, enligt principen om fördragskonform tolkning av traktater, ändå förväntas respektera sådana begränsningar. Domstolar och förvaltningsmyndigheter utgår i sin tillämpning av nationella regler från att dessa står i harmoni med relevanta internationella avtal och tolkar de nationella reglerna utifrån denna förutsedda normharmonin (Bring m.fl. Sverige och folkrätten, 4 uppl. s. 48).

Justitiekanslern har i ett beslut den 18 april 2007 (dnr 4276-05-40) uttalat följande i ett ärende angående skadestånd med anledning av att tingsrätten delgett en stämning och stämningsansökan med post i Schweiz, i strid med det landets förklaring till Haagkonventionens artikel 10 (a).

”(S)venska myndigheter, innefattande domstolarna, har att i sina verksamheter respektera de folkrättsliga begränsningar som gäller för myndigheternas verksamhet. Varje stat anses ha territorialhöghet och exklusiv jurisdiktion inom sitt territorium. Detta innebär i princip att varje stat ensidigt avgör i vilken mån andra stater har möjlighet att utöva makt inom dess territorium. I vad mån delgivning med post utgör sådan maktutövning som är exklusivt förbehållen varje lands egna myndigheter är en fråga som Justitiekanslern lämnar öppen. Mycket talar emellertid för att så är fallet, inte minst den omständigheten att Haagkonventionen ger full frihet åt de stater som har tillträtt konventionen att inte godta att postdelgivning från utlandet sker med enskilda inom det egna territoriet. Under alla omständigheter åligger det Sverige att som part till konventionen acceptera de begränsningar gällande möjligheterna att delge enskilda i Schweiz som det landet i enlighet med konventionen uttryckligen har uppställt.”

Även där det inte finns ett internationellt avtal som begränsar tillåtligheten av postdelgivning ligger det i sakens natur att svenska domstolar och förvaltningsmyndigheter, som företrädare för Sverige, inte kränker andra länders anspråk på territorialhöghet. För att tydliggöra att det – på grund av vad som följer av ett avtal eller av annat skäl – kan förekomma begränsningar i rätten att postdelge någon i utlandet, bör en bestämmelse som klargör detta införas i lag. Bestämmelsen bör dock inte begränsas till postdelgivning. Även i den mån andra former av delgivning utgör otillåten myndighetsutövning eller av annat skäl inte är tillåtet enligt ett annat lands lag, bör det inte vara tillåtet för svenska domstolar och förvaltningsmyndigheter att genomföra delgivning där i strid med förbudet.

4.9 Krav på översättning av delgivningshandlingar

Förslag: Det införs en bestämmelse i lag om att delgivning av en handling som inte är översatt till ett språk som mottagaren förstår inte får ske utan mottagarens samtycke, om det följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt att översättning krävs.

Skälen för förslaget

Delgivningslagen innehåller inte någon bestämmelse som innebär att en mottagare vid delgivning har rätt att få delgivningshandlingar översatta till ett språk som han eller hon förstår (se dock 8 § förvaltningslagen [1986:223] och 33 kap. 9 § rättegångsbalken). Denna fråga ligger inte heller inom ramen för utredningsuppdraget.

Som redovisas i avsnitt 3.4.3 innehåller flera av de internationella delgivningsavtalen regler som innebär att den som tar emot en delgivning från ett annat land har rätt att vägra detta om inte delgivningshandlingarna är översatta till ett språk som mottagaren förstår. EU-domstolen har i målet C-14/07 Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner – beträffande den förordning som föregick EG:s delgivningsförordning – uttalat att de handlingar som delges ska göra det möjligt för mottagaren att på ett säkert sätt identifiera åtminstone föremålet och grunderna för en talan och göra det möjligt för mottagaren att göra gällande sina rättigheter i den rättsprocess i vilken delgivning sker. För att tillförsäkra mottagaren denna möjlighet kan det krävas att de handlingar som ska delges översätts till ett språk som mottagaren förstår (se även målet C-233/08 Milan Kyrian). EG:s delgivningsförordning gäller som lag här i landet, varför det krav som finns på översättning vid tillämpning av förordningen inte kräver någon ytterligare reglering.

De hänsyn som kravet på översättning är ägnade att tillgodose aktualiseras inte bara vid tillämpning av EG:s delgivningsförordning. Även i andra fall kan det finnas starka skäl för att den som ska delges i Sverige på begäran av en utländsk myndighet eller inom ramen för ett utländskt rättsligt förfarande har rätt att få handlingarna översatta till ett språk som han eller hon förstår. Sverige har i förklaringar till Haagkonventionen angett att bistånd med delgivning förutsätter att delgivningshandlingarna är översatta till svenska. Av det nordiska rättshjälpsavtalet och Sveriges förklaring till 1959 års rättshjälpskonvention följer ett krav på att delgivningshandlingar är översatta till svenska, danska eller norska. I 2000 års EU-konvention uttrycks kravet på översättning så att en delgivningshandling eller åtminstone de viktigaste delarna av den ska vara översatt till språket eller något av språken i den medlemsstat där mottagaren vistas när det finns anledning att anta att adressaten inte förstår det språk handlingen är avfattad på. Om den avsändande myndigheten känner till att mottagaren bara behärskar ett annat språk gäller motsvarande krav beträffande översättning till detta språk.

I 6 § i 1909 års kungörelse föreskrivs att delgivning av en handling som inte är avfattad på eller översatt till svenska, danska eller norska inte får ske med någon som inte frivilligt tar emot delgivningen, om inte delgivning är försvarligt från rättssäkerhetssynpunkt. Bestämmelsen får i huvudsak anses motsvara de internationella åtaganden som binder Sverige på delgivningsområdet. Även om bestämmelsen till sin form är en förfaranderegler för den som rent faktiskt utför delgivningen, utgör den samtidigt ett skydd för den enskilde mot att behöva delges handlingar som han eller hon inte förstår. Det kan ifrågasättas om inte en bestämmelse av det slaget bör meddelas genom lag (se 8 kap. 3 § regeringsformen). Det gäller inte minst när en svensk myndighet, med tillämpning av delgivningslagens bestämmelser, bistår en utländsk myndighet med delgivning av någon som befinner sig i Sverige. Det bör därför införas en generell bestämmelse som återspeglar kravet på översättning i olika internationella överenskommelser vid delgivning på begäran av ett annat lands myndig-

heter. Bestämmelsen bör tas in i lag och utformas så att den täcker de översättningskrav som följer av de olika avtalen.

4.10 Delgivning enligt förfaranden som avviker från delgivningslagen

Förslag: Det införs en bestämmelse i lag om att bistånd med delgivning får ske med tillämpning av förfarande som avviker från delgivningslagen, om det inte skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper.

Skälen för förslaget

När länder bistår varandra med delgivning är utgångspunkten att delgivningsåtgärder som företas på ett annat lands begäran i ett land fullt ut ska få verkan i det rättsliga förfarande som pågår i det ansökande landet. Motsvarande princip genomsyrar i princip all samverkan genom internationell rättslig hjälp (se bl.a. 2 kap. 11 § lagen [2000:562] om internationell rättslig hjälp i brottmål). Samtidigt kan ett land i vissa fall vara förhindrat att fullt ut tillmötesgå ett annat lands önskemål om delgivningssätt. Så kan vara fallet om verkställandet av en delgivning i enlighet med ett annat lands lagstiftning skulle stå i strid med grundläggande rättsprinciper i det land som ska bistå med delgivningen (jfr 3 § första stycket delgivningslagen). För att bistånd med delgivning ska kunna ske i så stor utsträckning som möjligt anvisar flera av de internationella delgivningsavtalen två alternativa sätt att delge – antingen enligt lagen i det land där delgivning ska ske eller enligt ett särskilt förfarande som det ansökande landet begär (se bl.a. artikel 7.1 i 1959 års rättshjälpskonvention och artikel 5 i Haagkonventionen).

I 2 § i 1909 års kungörelse föreskrivs att delgivning i Sverige på utländsk begäran verkställs enligt delgivningslagen (1 mom.)

eller enligt visst annat förfarande, om så kan ske (2 mom.). Vad som avgör om delgivning kan ske enligt visst annat förfarande eller inte framgår inte av kungörelsen och frågan har inte heller prövats i refererad praxis eller berörts i doktrinen. Till det kommer att frågan om verkställande av delgivning på annat sätt än enligt delgivningslagen sällan har aktualiserats i berörda myndigheters verksamhet. Bestämmelser av liknande slag följer av artikel 7.1 i EG:s delgivningsförordning och artikel 9.2 i det nordiska handräckningsavtalet (se SFS 1990:226). Dessa avtal gäller emellertid som lag i landet och kräver inte någon ytterligare reglering.

Delgivningslagen innehåller en uttömmande uppräkningslista av de delgivningssätt som kan förekomma vid delgivning i Sverige enligt delgivningslagen (2 § tredje stycket). I lagen regleras vad de olika delgivningssätten innebär och förutsättningarna för deras tillämpning. Lagen innehåller även allmänna bestämmelser för delgivning. Mot bakgrund av att delgivning åt ett annat lands myndigheter enligt förfaranden som avviker från delgivningslagen kan innefatta myndighetsutövning jämförbar med delgivning enligt delgivningslagen, bör föreskrifter om att delgivning kan ske enligt sådana – från delgivningslagen avvikande – förfaranden meddelas genom lag (se prop. 1970 nr 13 s. 93 f. och prop. 2009/10:237 s. 208 f.). Sådan delgivning bör kunna ske om det inte är oförenligt med svenska allmänna rättsprinciper. Därigenom åstadkoms en flexibel och samtidigt rättssäker ordning som tillgodoser de internationella åtaganden som Sverige har ingått.

4.11 En ny reglering

<p>Bedömning: Föreskrifter om förfarande och förutsättningar vid handläggningen av ärenden om bistånd med delgivning i utlandet och i Sverige bör meddelas genom förordning.</p>

Skälen för bedömningen

Som regeringen konstaterar i motiven till den delgivningslag som trädde i kraft den 1 april 2011 är reglerna om internationell delgivning föråldrade och i behov av en översyn. Ett problem med nuvarande reglering är att den är spridd över flera författningar vilket försvårar tillämpningen av bestämmelserna. Många av författningarna är kasuistiska i den meningen att de enbart innehåller bestämmelser hänförliga till ett visst internationellt avtal. Författningsregleringen av det internationella delgivningsområdet kompliceras av att delar av regelverket utgörs av EU-rättslig lagstiftning av det slaget att någon transformering till svensk lag inte ska ske. Det gäller inte minst på områdena för skatt och in- drivning. I enlighet med vad som föreslås i avsnitt 4.2 bör någon ändring inte göras av regelverket i den delen.

Utgångspunkter för en ny reglering

Det behov av information som finns i frågor om internationell delgivning kan endast till en del tillgodoses genom reglering i lag och förordning. Därutöver kommer det att krävas information och instruktioner i andra former. Den sist nämnda frågan behandlas i avsnitt 4.13.

Vid *delgivning i Sverige* krävs föreskrifter främst för Länsstyrelsens i Stockholms läns verksamhet med bistånd med delgivning. Sådana förfaranderegler, t.ex. i frågor om en ansökans form och innehåll, är av det slaget att de kan meddelas genom förordning. I några fall krävs dock att sådana regler, i enlighet med vad som föreslås i avsnitt 4.7 och 4.9–4.10, meddelas genom lag.

Även vid *delgivning i utlandet* tar de föreskrifter som krävs till övervägande del sikte på förfarande och formkrav när bistånd lämnas med delgivning. Dessa regler kan meddelas genom förordning. I promemorian föreslås en lagbestämmelse till klargörande av att delgivning i utlandet förutsätter att det andra landet tillåter det (avsnitt 4.8). Bestämmelsen riktar sig till främst dom-

stolar och förvaltningsmyndigheter när de själva delger någon utomlands. Därutöver föreslås inte någon reglering av förfarande eller förutsättningar för enskildas eller myndigheters egen delgivning i utlandet, dvs. i de fall där utlandsmyndigheten inte bistår med delgivning. Det behov av information som finns för dem som själva ombesörjer delgivning utomlands i enskild eller allmän verksamhet bör kunna tillgodoses genom sådana åtgärder som föreslås i avsnitt 4.13.

Närmare om lagregleringen

En fråga är var i lagstiftningen de lagbestämmelser som föreslås i avsnitt 4.7–4.10 bör tas in. En möjlighet skulle kunna vara en ny lag om internationell delgivning. En sådan lag skulle emellertid bara komma att innehålla de ovan angivna bestämmelserna. En nackdel med en sådan lösning är också att den knappast bidrar till att göra regleringen mer lättöverskådlig, vilket annars är ett av målen med den översyn av regelverket som promemorian syftar till. Genom den första av de ovan förslagna ändringarna (avsnitt 4.7) klargörs att lagens tillämpningsområde även innefattar biträdd delgivning i Sverige på utländsk begäran. I avsnitt 4.8 klargörs att delgivning i utlandet förutsätter att det är tillåtet enligt det andra landet. Det framstår som onaturligt att placera sådana regler på annat ställe än i delgivningslagen. Den mest naturliga placeringen är i stället delgivningslagen. Även de övriga förslagen har en sådan anknytning till delgivningslagen att de bör tas in där.

Författningar med särreglering bör tas bort

I många av de författningar som innehåller föreskrifter om internationell delgivning redovisas ingående vilka förutsättningar som gäller vid delgivning enligt ett specifikt avtal. De författningar som åsyftas är

- kungörelse (1910:13) angående viss kostnad för delgivning av handling på begäran av tysk myndighet,
- cirkulär (1968:32) till de allmänna domstolarna och åklagarna med vissa föreskrifter i anledning av Sveriges tillträde till den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål,
- cirkulär (1969:495) till statsmyndigheterna med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur,
- cirkulär (1986:179) om överenskommelsen mellan Sverige och Ungerska Folkrepubliken om inbördes rättshjälp i brottmål,
- cirkulär (1990:169) till de allmänna domstolarna och åklagarna i anledning av en överenskommelse mellan Sverige och Polen om inbördes rättshjälp i brottmål,
- cirkulär (1995:419) om inbördes rättshjälp mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge genom delgivning och bevisupptagning, och
- förordningen (2008:808) med kompletterande föreskrifter till EG:s delgivningsförordning.

Dessa författningar innehåller, var för sig, mer eller mindre utförlig information och förfaranderegler av betydelse för tillämpning av det internationella instrument som författningen är knuten till. Några av författningarna behandlar bara internationell delgivning medan andra även innehåller upplysningar om internationellt rättsligt samarbete i vidare bemärkelse.

Allmänt sett kan konstateras att förutsättningar och förfarande enligt de internationella delgivningsavtal som är av någon praktisk betydelse i huvudsak är likartade. I den mån tillämpningen av dessa avtal kräver författningsreglering kan detta ske genom en generell reglering. Utvecklingen sedan tillkomsten av ovan nämnda författningar innebär att praktisk information om t.ex. innehållet i en viss konvention eller aktuell information om olika länders kontaktuppgifter, förklaringar eller förbehåll enkelt

kan inhämtas från internet. Att en sådan ordning är att föredra blir särskilt tydligt då det kan konstateras att flera av författningarna innehåller uppgifter som är obsoleta och i dagsläget vilseledande. Behovet av nämnda författningar får mot den bakgrunden anses vara överspelat och kan tillgodoses på annat sätt. Vad nu sagts gäller på motsvarande sätt även de upplysningar som finns intagna i ovan nämnda avtal och som gäller annat internationellt rättsligt samarbete än delgivning.

I avsnitt 4.13 lämnas förslag på åtgärder för att förbättra informationen om internationell delgivning. Det finns även mot den bakgrunden skäl att upphäva de föreskrifter och cirkulär som anges i det föregående. I den mån innehållet i dessa kräver det, bör sådana föreskrifter flyttas över till en generell reglering om internationell delgivning. En sådan reglering kan meddelas genom förordning (se förslag i avsnitt 1.3).

Närmare om innehållet i förordningen

Innehållet i de ovan redovisade författningarna är till stor del av sådant slag att det inte bör tas in i en ny reglering. Det handlar då, som nyss nämnts, främst om specifika förutsättningar för att tillämpa olika internationella avtal. I den mån reglering ska ske bör den utformas generellt och möjliggöra en bred och flexibel tillämpning. Om ett internationellt avtal innehåller detaljerade bestämmelser om t.ex. innehållet i en ansökan eller andra typer av bestämmelser som är mer ingående än förordningens allmänna föreskrifter, krävs att tillämparen beaktar bestämmelserna i det internationella avtalet. En föreskrift som erinrar om detta bör tas in i förordningen. I praktiken torde behovet vara litet av att tillämpa särregler som kan tänkas förekomma i de olika internationella avtalen.

En utgångspunkt bör vara att samla alla föreskrifter om internationell delgivning som inte ska lagregleras i en förordning. Förordningen bör så långt det är möjligt uttömmande reglera förfaranden och förutsättningar för bistånd med delgivning, såväl

när bistånd lämnas på utländsk begäran i Sverige som när utlandsmyndigheterna lämnar svenska myndigheter bistånd med delgivning utomlands. Förordningens tillämpningsområde bör inte vara begränsat till delgivning i straff- och civilrättsliga ärenden som handläggs hos domstolar och förvaltningsmyndigheter. Bistånd enligt förordningen bör kunna ske även i andra typer av offentligrättsliga ärenden. EG:s delgivningsförordning och vissa EG-förordningar på områdena för skatt och indrivning gäller som lag i Sverige utan ytterligare lagstiftning. Det bör klargöras i förordningen att den endast kompletterar sådana rättsakter och tillämpas i den mån en fråga inte regleras i den aktuella rättsakten.

Föreskrifter om delgivning i Sverige

Av förordningen bör framgå att Länsstyrelsen i Stockholms län under vissa förutsättningar får bistå utländska domstolar och andra utländska myndigheter med delgivning i Sverige. En ansökan och bifogade delgivningshandlingar bör kunna översändas till Länsstyrelsen med post, bud, telefax eller, om Länsstyrelsen bedömer det vara lämpligt, med e-post. Enligt vissa internationella avtal ska en ansökan om delgivningsbistånd göras på särskilt formulär. Det framstår inte som ändamålsenligt att införa en ingående reglering av vilka formkrav som ska tillämpas i de olika fallen. I stället bör Länsstyrelsen i inkommande ärenden bedöma om uppgifter som lämnas är tillräckliga för att bistånd ska kunna lämnas. En grundläggande förutsättning är givetvis att det står klart vem som ska delges. Såväl Haagkonventionen (artikel 1.2) som EG:s delgivningsförordning (artikel 1.2) förutsätter därtill att adressen till den som ska delges är känd. Något motsvarande krav föreskrivs i allmänhet inte för straffrättslig delgivning (jfr artikel 5.2 i 2000 års EU-konvention). Om de uppgifter som lämnas i ansökan inte är tillräckliga bör Länsstyrelsen ge ingivaren möjlighet att komplettera ansökan. Inkommer inte begärd komplettering eller är kompletteringen inte tillräcklig, bör ansökan och handlingarna återsändas till ingivaren tillsam-

mans med en kortfattad motivering. Inget hindrar ingivaren från att på nytt ansöka om bistånd med delgivning.

En ansökan om bistånd med delgivning bör vara skriven på svenska eller engelska. I enlighet med vad som följer av det nordiska samarbetet bör även ansökningar på danska och norska godtas. Något motsvarande krav bör inte föreskrivas för de handlingar som ska delges. Flera av de internationella avtalen ger dock mottagaren rätt att vägra ta emot en handling om den inte är översatt (se avsnitt 4.9). Förordningen bör mot den bakgrunden innehålla föreskrifter om skyldighet för den som verkställer delgivningen att förvissa sig om att mottagaren förstår det språk handlingen är avfattad på. Vid minsta tvivel om detta ska mottagaren, innan delgivning sker, upplysas om sin rätt att begära översättning. Begärs översättning ska den ansökande myndigheten upplysas om detta och ges möjlighet att komplettera ansökan.

När bistånd lämnas med delgivning tillämpas delgivningslagens bestämmelser, om inte den andra staten begär att ett annat förfarande ska tillämpas (se avsnitt 4.10). Detta bör framgå av förordningen. Om det visar sig att det förfarande som begärs inte kan tillämpas bör Länsstyrelsen kontakta den ansökande myndigheten för att efterhöra om ansökan kan verkställas på annat sätt som tillgodoser den ansökande myndighetens krav. Om det trots detta visar sig att begäran om delgivning inte kan verkställas enligt den ansökande myndighetens önskemål får ansökan återsändas. I ett sådant fall bör skälen till att ansökan inte kunnat delges redovisas. Även i ett fall där delgivning inte kunnat ske enligt delgivningslagens bestämmelser – t.ex. därför att mottagaren inte gått att nå – bör, i samband med återredovisningen, skälen till detta anges.

Det krävs, utöver den reglering som redan finns i bl.a. delgivningsförordningen (2011:154), inte några särskilda föreskrifter för Länsstyrelsens åtgärder vid verkställande av delgivning (se dock författningskommentaren till förslaget till ändring i 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen). I många fall bör det, utan att det föreskrivs i särskild ordning, vara tillräckligt att Länssty-

relsen översänder delgivningshandlingarna med rekommenderat brev tillsammans med mottagningsbevis. Om detta inte är lämpligt eller möjligt får Länsstyrelsen använda sig av andra delgivningssätt. Avgörande för valet av delgivningssätt bör vara den ansökande myndighetens önskemål och, i den mån detta framgår, de krav det andra landets lagstiftning ställer på delgivningen.

Förordningen bör, liksom nuvarande reglering (5 § i 1909 års kungörelse) innehålla en regel om kostnadsansvar. Huvudregeln bör liksom tidigare vara att kostnader ska betalas av allmänna medel. Undantag från huvudregeln bör göras endast i fall där delgivning inte kunnat ske, och förnyade delgivningsförsök begärs som skulle medföra ytterligare kostnader för stämningsman eller kungörelsedelgivning. Frågan behandlas i avsnitt 5. Den regel som finns i nuvarande reglering angående förskott till vittne eller sakkunnig som delges kallelse att inställa sig vid utländsk domstol bör inte föras över till den nya regleringen (se 6 § i 1909 års kungörelse). Förskott förekommer i praktiken mycket sällan, vilket kan förklaras av möjligheterna till elektronisk överföring av t.ex. tåg- och flygbiljetter. Om en fråga om förskott för inställelse ändå uppkommer i Länsstyrelsens verksamhet finns det inget som hindrar att den som begär förskott lämnas hjälp med att komma i kontakt med den domstol eller myndighet som har utfärdat kallelsen. Detta kräver dock inte någon särskild reglering.

Föreskrifter om delgivning utomlands

Särskilda föreskrifter krävs för de fall där utlandsmyndigheterna eller, undantagsvis, Länsstyrelsen i Stockholms län bistår svensk domstol eller förvaltningsmyndighet med delgivning i utlandet. Någon särskild föreskrift i förordning för domstolars och andra myndigheters egen delgivning med post eller på annat sätt krävs inte och bör inte införas. Det bör dock framgå av en allmän bestämmelse om förutsättningarna för att få bistånd med delgivning att den som behöver få någon delgiven i utlandet i första hand ska ombesörja detta själv, direkt eller med bistånd av myndigheter i det andra landet (se avsnitt 4.4).

Förordningen bör innehålla grundläggande föreskrifter om innehållet i en ansökan om delgivning. Kravet på innehåll kan variera beroende på omständigheterna och vara både mer och mindre omfattande än vad föreskrifterna anger. Om det krävs att ansökan eller handlingarna är skrivna på eller översatta till visst språk ska en översättning bifogas ansökan. I sådana fall ska den som ansöker om delgivning bifoga en översättning. Om en ansökan är ofullständig eller om översättning saknas ska utlandsmyndigheten ge den ansökande myndigheten möjlighet att komplettera med det som saknas. Det bör inte uppställas något särskilt krav på hur en ansökan och bifogade delgivningshandlingar översänds till utlandsmyndigheten. Det bör vara upp till den som ansöker om delgivning att avgöra om handlingarna ska skickas med post, fax, bud eller elektroniskt. Den som ansöker bör även kunna vända sig till Utrikesdepartementets kurirexpedition. I sådant fall kommer kostnaden för kurirpost att debiteras den ansökande myndigheten (se avsnitt 5). Om en ansökan skickas direkt till utlandsmyndigheten bör kontakt först tas med denna för att samråda i frågan om hur handlingarna på bästa sätt kan översändas dit. Uppgifter om kontaktuppgifter finns tillgängliga på Utrikesdepartementets hemsida.

Slutligen bör det framgå av förordningen att utlandsmyndigheten ska redovisa uppdraget direkt till den ansökande myndigheten och därvid återsända delgivningshandlingarna till myndigheten. Om delgivning inte kunnat genomföras bör skälen till detta anges.

4.12 Ändrade förklaringar och underrättelser till internationella avtal

<p>Förslag: Sverige ska lämna förklaringar eller underrättelser till internationella avtal om att Länsstyrelsen i Stockholms län är mottagande organ för bistånd med delgivning i Sverige och tillika Sveriges centralmyndighet för internationell delgivning.</p>

Skälen för förslaget

De förslag som lämnas i promemorian om överflyttning till Länsstyrelsen i Stockholms län av centralmyndighetsfunktionen och rollen som mottagande organ förutsätter att domstolar och andra myndigheter i Sverige och i andra länder får kännedom om dessa. När samarbete sker med stöd av internationella avtal är det normalt så att anslutna länder genom förklaringar tillkännager vilka myndigheter i det egna landet som är behöriga mottagande respektive sändande organ och centralmyndighet. Sverige bör till de internationella avtal som innehåller delgivningsbestämmelser, och där det för avtalets tillämpning krävs att Sverige anger vilka myndigheter som är behöriga, lämna förklaringar av innebörd att Länsstyrelsen i Stockholms län är centralmyndighet i fråga om internationell delgivning och därtill behörig mottagande myndighet för framställningar till Sverige. I egenskap av centralmyndighet kommer Länsstyrelsen i Stockholms län att i förekommande fall vara behörig att göra sådana framställningar som uteslutande tillkommer ett lands centralmyndighet. Sådan exklusiv behörighet föreligger bl.a. enligt några av FN:s straffrättsliga konventioner. För övriga fall bör gälla att de organ som Sverige i redan avgivna förklaringar har utsett – i huvudsak domstolar och förvaltningsmyndigheter – alltjämt bör vara behöriga sändande myndigheter i Sverige.

Ändrade förklaringar eller underrättelser bör göras till följande avtal.

Norden

Nordiska rättshjälpsavtalet (SÖ 1975:42): Domstolar och andra myndigheter i de nordiska länderna bör informeras om att Länsstyrelsen i Stockholms län är mottagande myndighet för framställningar om delgivning i Sverige. Detta bör kunna ske genom att justitiedepartementen i de nordiska grannländerna tillskrivs.

EU

EG:s delgivningsförordning: Sverige bör lämna en underrättelse till Kommissionen (artikel 23) om att Länsstyrelsen i Stockholms län är mottagande organ (artikel 2.2) och därtill centralmyndighet (artikel 3).

Haagkonferensen

Haagkonventionen: Sverige bör i enlighet med artikel 21 i Haagkonventionen ändra tidigare avgiven förklaring om centralmyndighet och i stället ange att Länsstyrelsen i Stockholms län är svensk centralmyndighet för mottagande av delgivningar (artikel 2) samt att den länsstyrelsen även är behörig myndighet enligt artikel 9 i konventionen.

Europarådet

1959 års rättshjälpkonvention: Sverige bör i första hand göra ett tillägg till tidigare avgiven förklaring till artikel 24 genom att förklara att Länsstyrelsen i Stockholms län i konventionens mening ska vara att anses som en judiciell myndighet med behörighet att ta emot delgivningsframställningar. Om utseende av Länsstyrelsen i Stockholms län till mottagande myndighet bedöms stå i strid med kravet i 1959 års rättshjälpkonvention på att mottagande myndighet ska vara en *judiciell* myndighet, bör Sverige i stället i samband med ett framtida tillträde till ett andra tilläggsprotokoll till 1959 års rättshjälpkonvention göra en sådan förklaring i enlighet med artikel 6 i tilläggsprotokollet.

FN

Enligt FN:s straffrättsliga konventioner gäller att konventionsländerna ska underrätta Generalsekreteraren om vilken myndighet länderna utsett till centralmyndighet för internationellt rättsligt samarbete, vilka enligt konventionerna är behöriga att ta emot bl.a. framställningar om bistånd med delgivning. Sverige bör i tillägg till tidigare lämnade underrättelser förklara att Länsstyrelsen i Stockholms län är svensk centralmyndighet för mottagande av delgivningsframställningar. De konventioner som

avses är *Narkotikabrottskonventionen* (SÖ 1991:41), *Palermo-konventionen* (SÖ 2004:21) samt *Korruptionskonventionen* (SÖ 2007:44). I den mån Sverige samarbetar med internationella domstolar och tribunaler bör övervägas att lämna motsvarande underrättelser till dessa.

Bilaterala avtal m.m.

Enligt flera bilaterala avtal på straffrättens område har Sverige utsett Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet att vara bl.a. behörig mottagare och avsändare av delgivningsframställningar. Dessa avtal är avtalet med Amerikas förenta stater (SÖ 2009:2), Australien (SÖ 2001:47) och Kanada (SÖ 2001:43). Till avtalet mellan Europeiska unionen och Japan om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (EUT L 39, 12.2 2010, s. 20) har Sverige angett att Justitiedepartementen är centralmyndighet. Sverige bör till dessa avtal lämna underrättelser om att Länsstyrelsen i Stockholms län är svensk centralmyndighet med behörighet i delgivningsärenden.

4.13 Övriga förslag

Förslag:

- Det nordiska delgivningssamarbetet bör utvecklas. Sverige bör ta initiativet till ett sådant arbete.
- Sverige bör verka för att fler länder tillträder Haagkonventionen.
- Informationen om internationell delgivning bör förbättras.

Skälen för förslagen

Enligt utredningsuppdraget står det utredaren fritt att ta upp även andra frågor än sådana som uttryckligen anges i uppdraget. Med anledning härav lämnas följande förslag.

Det nordiska samarbetet bör utvecklas

Det nordiska rättshjälpsavtalet från 1974 (SÖ 1975:42) innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter, översättningskrav och kostnadsansvar i ärenden om rättslig hjälp i brottmål och civilmål, däribland också delgivningsärenden. Avtalet kompletterar i nu angivna avseenden bestämmelser i andra internationella avtal om delgivning. I den mån det nordiska rättshjälpsavtalet inte reglerar en fråga ska bestämmelser i andra avtal tillämpas (prop. 1974:95 s. 109; se även artikel 20 i EG:s delgivningsförordning och artikel 26.3 i 1959 års rättshjälpskonvention).

Det nordiska samarbetet på delgivningsområdet är omfattande och av stor betydelse för domstolar och andra myndigheter inom Norden. Samtidigt kan det konstateras att det finns frågor av stor praktisk betydelse vid internationell delgivning som inte regleras i det nordiska avtalet. Ett exempel på en sådan fråga är framställningens form, där det i avtalet inte finns några närmare bestämmelser. I fråga om framställningens form ska då reglerna i andra avtal tillämpas, t.ex. EG:s delgivningsförordning, till vilket det finns ett särskilt formulär (artikel 4). I praktiken torde det dock vara ovanligt att detta formulär används. En annan fråga som inte regleras i det nordiska rättshjälpsavtalet gäller möjligheterna för en domstol eller annan myndighet i ett nordiskt land att med post delge någon i ett annat nordiskt land. Inom det unionsrättsliga samarbetet finns föreskrifter om sådan delgivning i både EG:s delgivningsförordning (artikel 14) och 2000 års EU-konvention (artikel 5). Även i Haagkonventionen finns bestämmelser om rätt för ett land att genomföra postdelgivning i ett annat land (artikel 10). Konventionsländerna har emellertid möjlighet att reservera sig mot dessa bestämmelser; en möjlighet som bl.a. Norge har använt sig av och som innebär att svenska domstolar och andra myndigheter inte kan använda postdelgivning med adressater i Norge (se avsnitt 4.8). Slutligen kan det också övervägas att förbättra sekretesskyddet för uppgifter i delgivningsframställningar som skickas mellan de nordiska länderna. Enligt nuvarande ordning kan den som översän-

der en handling till ett annat nordiskt land inte räkna med uppgifter i handlingen skyddas av sekretess i det mottagande landet.

Det finns mot angiven bakgrund anledning att se över det nordiska samarbetet och överväga möjligheterna att utveckla detta så att det på ett mer heltäckande sätt reglerar delgivning inom Norden. Med ett mer heltäckande avtal skulle tillämparen inte, så som idag är fallet, behöva tillämpa bestämmelser i flera avtal samtidigt. Den bästa lösningen skulle därför vara om ett nordiskt avtal helt ersatte andra avtal som gäller mellan de nordiska länderna på delgivningsområdet. Det kan antas att en sådan reglering i många delar skulle innebära en kodifiering av det samarbete som förekommer redan idag, och som till övervägande del flyter på smidigt och utan onödiga formaliteter. Samtidigt framstår det som en brist t.ex. att det inte är möjligt att använda postdelgivning fullt ut inom Norden. Det har också framkommit under utredningsarbetet att en enhetlig form för framställningar, t.ex. ett formulär, skulle underlätta samarbetet då det många gånger uppstår problem och fördröjningar på grund av att framställningar är ofullständiga. Sverige har mot denna bakgrund anledning att ta initiativet till en översyn av det nordiska delgivningssamarbetet.

Sverige bör verka för att fler länder tillträder Haagkonventionen

Haagkonventionen är öppen för tillträde av såväl länder som är medlemmar av den s.k. Haagkonferensen som länder utanför denna krets. Av Haagkonventionens 64 signatärer är 11 länder icke-medlemmar. Haagkonventionen är det enda samarbetsavtalet av någon egentlig betydelse på det civilrättsliga delgivningsområdet utanför EU och Norden. Från svensk utgångspunkt är det av intresse att länder med många utlandssvenskar (t.ex. Thailand) eller där många till Sverige invandrade personer har anknytning (t.ex. Iran eller andra länder i Mellanöstern och Nordafrika) deltar i det internationella delgivningssamarbetet.

Sverige bör i den mån det är möjligt verka för att även sådana länder tillträder Haagkonventionen.

Informationen om internationell delgivning bör förbättras

Flera av de förslag som lämnas i denna promemoria får till följd att den som behöver få någon delgiven i ett annat land får ta ett större eget ansvar för delgivningen. Detta gäller såväl enskilda (avsnitt 4.3) som domstolar och förvaltningsmyndigheter (avsnitt 4.4). Det framstår mot den bakgrunden som både rimligt och nödvändigt att det – samtidigt som ändringarna genomförs – även tas fram förbättrad information om vilka regler och möjligheter som finns på området för internationell delgivning. Redan idag har Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet en välbesökt hemsida med information om bl.a. internationell delgivning. Det torde emellertid finnas skäl att utveckla och förbättra den informationen. Regelverket kring internationell delgivning är bitvis snårigt och det kan vara svårt för en tillämpare att veta vilket avtal som kan användas i ett visst fall och vart en framställan ska skickas.

Även fortsättningsvis finns det behov av internetbaserad information som innehåller allmänna upplysningar om delgivningsförfarandet och länkar till t.ex. lagar och internationella avtal. Informationen bör utformas så att den blir så praktiskt användbar som möjligt. Ett exempel på praktisk information skulle kunna vara ett interaktivt sökredskap, där tillämparen genom att göra vissa val kan få information om vilket avtal som är tillämpligt och vad en framställan ska innehålla i det aktuella fallet. En liknande modell finns på Europeiska rättsliga nätverkets hemsida (EJN), (www.ejn-crimjust.europa.eu). Man kan även tänka sig att det i anslutning till informationen finns formulär som kan fyllas i direkt på skärmen och listor över möjligheterna till postdelgivning i olika länder.

Ansvar för informationen bör i första hand ligga på Länsstyrelsen i Stockholms län i dess egenskap av centralmyndighet

för internationella delgivningsfrågor. Det bör dock övervägas att – i ett inledningsskede – även Regeringskansliet och Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet deltar i arbetet. I avsnitt 5 redovisas vissa överväganden om kostnaderna för detta arbete.

5 Ekonomiska konsekvenser och andra konsekvenser

Bedömning: Kostnaderna för den nya centralmyndigheten bör finansieras genom omfördelning inom länsstyrelsernas ramanslag och genom att resurser överförs från Regeringskansliets centralmyndighet till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Skälen för bedömningen

Kostnader för den nya centralmyndigheten

Förslaget i avsnitt 4.5 innebär att verksamheten vid centralmyndigheten för internationell delgivning kommer att sysselsätta fyra personer på heltid. Länsstyrelsen i Stockholms län bör för detta ändamål, utöver de 0,25 årsarbetskrafter som för närvarande läggs på internationella delgivningsärenden, tillföras motsvarande 1,5 årsarbetskraft genom omfördelning inom länsstyrelsernas förvaltningsanslag. Vidare bör Länsstyrelsen i Stockholms län tillföras medel motsvarande 2,25 årsarbetskrafter från Regeringskansliet. Länsstyrelsen kommer därmed att sammantaget få fyra årsarbetskrafter till verksamheten med internationell delgivning. Till detta bör i motsvarande mån lokalkostnader samt kostnader för stämningmän vid länsstyrelserna och Regeringskansliet tillföras Länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen i Stockholms län bör därtill, inledningsvis som ett engångsanslag,

tillföras 350 000 kr att användas för uppbyggnad av verksamheten och för uppbyggnad och utveckling av en internetbaserad sök- och informationstjänst (se avsnitt 4.13).

Kostnader för utlandsmyndigheternas bistånd med delgivning i utlandet

Genom förslaget i avsnitt 4.3 kan utlandsmyndigheterna förväntas avlastas en inte obetydlig arbetsmängd som idag består i att bistå enskilda med delgivning i utlandet. Därtill kommer att det ökade kravet på domstolar och förvaltningsmyndigheter att i högre grad själva ombesörja delgivning i utlandet sannolikt medför att utlandsmyndigheternas arbetsbelastning minskar (avsnitt 4.4). Minskningen i mängden ärenden uppvägs något av att utlandsmyndigheterna genom förslagen själva får ta hand om hela förfarandet vid bistånd med delgivning i utlandet. Sammantaget bör utlandsmyndigheternas totala kostnader för hantering av utlandsdelgivningar bli i det närmaste oförändrade.

Ekonomiska konsekvenser för domstolar och andra myndigheter

De föreslagna ändringarna bedöms inte medföra ökade kostnader för domstolar och andra myndigheter som i sin verksamhet har behov av att delge personer i utlandet. Förutom Länsstyrelsen i Stockholms län och utlandsmyndigheterna är det huvudsakligen polismyndigheterna som berörs av de nya reglerna om bistånd med delgivning. Någon kostnadsökning bedöms inte uppkomma för polismyndigheterna. De kostnader för utbildning om internationell delgivning som kan uppkomma hos berörda myndigheter bör kunna finansieras inom befintlig kostnadsram. Avgifter för bistånd med delgivning i Sverige.

Enligt nuvarande ordning tas inte någon avgift ut för ansökningar om bistånd med *delgivning i Sverige* från andra nordiska

länders domstolar och myndigheter. Inte heller i förhållande till andra länder tar Sverige ut någon avgift eller ersättning för att lämna bistånd med delgivning. Även om det enligt flera internationella avtal finns en möjlighet att kräva utländska domstolar och myndigheter som söker hjälp här med delgivning på ersättning för t.ex. stämningssmannakostnader kan det antas att en sådan ordning knappast skulle inbringa några större intäkter. Det gäller särskilt mot bakgrund av de administrativa kostnader som debitering och inkassering skulle innebära. Att inte begära ersättning för att lämna bistånd ligger också i linje med vad som gäller vid andra typer av rättslig hjälp och det kan antas att kostnaderna jämnar ut sig i längden genom att Sverige i många fall får delgivningshjälp i utlandet utan att krävas på ersättning. Således bör bistånd med delgivning till utländska domstolar och andra utländska myndigheter lämnas utan att ersättning begärs för delgivningskostnader som kan uppkomma vid verkställandet.

Ett undantag bör dock kunna göras i fall där delgivning inte kunnat ske, och förnyade delgivningsförsök begärs som skulle medföra ytterligare kostnader för stämningssman eller kungörelsedelgivning. Om försök att delge gjorts enligt konstens alla regler eller föregående försök misslyckats på grund av felaktiga eller bristfälliga uppgifter från den ansökande myndigheten föreligger knappast någon ovillkorlig skyldighet för Sverige att utan ersättning lämna ytterligare bistånd. Länsstyrelsen bör för sådana fall ges en möjlighet att ta ut en extra avgift enligt 22 § delgivningsförordningen (2011:154) för att bistå med ytterligare delgivning.

I sammanhanget kan nämnas att enskild även fortsättningsvis kommer kunna vända sig till en länsstyrelse för bistånd med delgivning i Sverige utan samband med mål eller ärende (9 § delgivningslagen). Bestämmelsen blir tillämplig såväl på framställningar från enskilda i Sverige som från utländska enskilda sökanden. För sådan delgivning utgår avgift (22 § delgivningsförordningen). Uttagande av avgift sker i sådant fall oberoende av om sökanden är från Sverige eller från utlandet.

Avgifter för bistånd med delgivning i utlandet

I enlighet med förslagen i avsnitt 4.3 och 4.4 ska enskilda inte längre kunna få utlandsmyndigheternas bistånd med delgivning i utlandet. Däremot ska domstolar och andra myndigheter även fortsättningsvis kunna begära bistånd, låt vara med vissa begränsningar i förhållande till vad som gäller idag. Det saknas anledning till ändring i den nuvarande ordningen, där domstolar och andra svenska myndigheter är befriade från avgift (se 6 § förordningen [1997:691] om avgifter vid utlandsmyndigheterna). Däremot bör den domstol eller förvaltningsmyndighet som begär delgivning bära kostnaden för kurirpost i de fall detta krävs. Kostnaderna för kurirpost uppgår för närvarande till lägst 534 kronor och mer om det är fråga om tyngre försändelser. Utrikesdepartementet anlitar i flertalet fall privata budfirmor för befordran av kurirpost. Det är mot den bakgrunden rimligt att den domstol eller förvaltningsmyndighet som väljer att använda sig av kurirpost också bär kostnaden för sådan befordran. Normalt uppkommer inte särskilda kurirkostnader med anledning av att delgivningshandlingar återsänds till Sverige för redovisning.

Andra konsekvenser

Målsättningen med förslagen i promemorian är att förenkla, förtydliga och förbättra reglerna om och förfarandena vid internationell delgivning. Genom att samla den internationella delgivningsverksamheten hos Länsstyrelsen i Stockholms län och, i mindre utsträckning, hos utlandsmyndigheterna, förenklas hanteringen av internationella delgivningsärenden. Behovet av begripliga och ändamålsenliga regler skiljer sig inte åt vid nationell och internationell delgivning. Särskilt vid delgivning i utlandet är det av stor vikt att tillämparen är bekant med de möjligheter som finns och att förfarandena inte utgör ett hinder. Genom framför allt de författningsändringar som föreslås i promemorian förtydligas regelverket. Detta i förening med förbättrad information

om internationell delgivning bidrar till att internationell delgivning kan användas i större utsträckning, mer effektivt och med större träffsäkerhet än vad som är fallet idag. Sammantaget innebär detta en förbättring för domstolar och förvaltningsmyndigheter som har behov av att få någon delgiven i Sverige eller i utlandet.

För enskilda sökande – som i princip uteslutande är juridiska personer – försvinner möjligheten att till en låg kostnad få Regeringskansliets bistånd med delgivning i utlandet. Samtidigt bör förbättrad information om framför allt utlandsdelgivning underlätta för enskilda fysiska och juridiska personer, som i större utsträckning får redskap som behövs för att själva sköta delgivningar i utlandet.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna träder i kraft den 1 april 2013. Äldre förfarandebestämmelser ska tillämpas på ärenden som påbörjats före ikraftträdandet.

Skälen för förslagen

Författningsändringarna bör träda i kraft den 1 april 2013. Från det datumet kommer Länsstyrelsen i Stockholms län att helt ta över såväl funktionen som mottagande organ när bistånd begärs med delgivning i Sverige och som centralmyndighet för internationell delgivning. Omställningen kan antas kräva vissa organisatoriska förändringar, utbildning och möjligen också rekrytering hos Länsstyrelsen i Stockholms län.

I enlighet med allmänna processrättsliga principer ska de nya bestämmelserna tillämpas genast efter ikraftträdandet. Det innebär att bestämmelserna ska tillämpas på varje processuell företeelse som inträffar efter det att bestämmelserna trätt i kraft. För ärenden som påbörjats före ikraftträdandet bör äldre förfarandebestämmelser tillämpas.

7 Författningskommentar

7.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

10 kap.

26 §

Sekretess hindrar inte att en uppgift om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats eller uppgift i form av fotografisk bild av en enskild lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) *eller för bistånd med sådan delgivning.*

Om den enskilde hos en myndighet som driver televerksamhet har begärt att abonnemanget ska hållas hemligt och om uppgiften är sekretessbelagd enligt 29 kap. 3 §, får den lämnas ut endast om den myndighet som begär uppgiften finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl.

Genom en ändring i paragrafens *första stycke* klargörs att bestämmelsen även är tillämplig vid verksamhet som avser bistånd med delgivning enligt delgivningslagen. Med stöd av bestämmelsen kan Länsstyrelsen i Stockholms län i sin verksamhet med delgivningsbistånd få del av sådana personuppgifter som sägs i paragrafen utan hinder av att de omfattas av sekretess. En situation skulle kunna vara att den som söks för delgivning har skyddade personuppgifter som Länsstyrelsen behöver för att kunna bistå med delgivning. I ett sådant fall är det givetvis av stor betydelse att uppgifter som omfattas av sekretess inte lämnas till den ansökande myndigheten utan att uppgifterna ”maskas” eller på

annat sätt tas bort innan ärendet återredovisas. Även vid delgivning i utlandet kan främst utlandsmyndigheterna ha behov av att få del av personuppgifter som är sekretessbelagda. Lagändringen behandlas i avsnitt 4.6.

22 kap.

5 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) eller *bistånd med sådan delgivning* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Ändringen i paragrafens första stycke motsvarar i princip ändringen i 10 kap. 26 § offentlighets- och sekretesslagen, se kommentaren till den paragrafen. Genom ändringen kommer uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i Länsstyrelsens i Stockholms läns delgivningsverksamhet att skyddas av sekretess. Lagändringen behandlas i avsnitt 4.6.

Om Länsstyrelsen anlitar ett auktoriserat delgivningsföretag för verkställighet av delgivning på utländsk begäran kommer i förekommande fall tystnadsplikt att gälla för uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (se 11 § lagen [2010:1933] om auktorisation av delgivningsföretag). I den mån uppgifter som skyddas av *annan* sekretess än sådan som gäller enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden förekommer i Länsstyrelsens ärenden är det oklart om tystnadsplikt gäller för dessa. Länsstyrelsen bör i ett sådant fall i stället anlita en polismyndighet för delgivning.

7.2 Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)

1 §

Denna lag gäller när delgivning ska ske i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning.

Om det i lag eller annan författning finns en bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Denna lag gäller också när bistånd lämnas med delgivning i Sverige på begäran av utländsk domstol, annan utländsk myndighet eller av någon som enligt en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt är behörig att begära bistånd med delgivning. När bistånd med delgivning lämnas får förfarande som avviker från denna lag tillämpas, om det inte skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper.

Ett nytt tredje stycke införs i paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 4.7 och 4.10.

I det nya styckets *första mening* klargörs i vilka fall delgivningslagen gäller vid delgivning i Sverige på utländsk begäran. Enligt flera internationella överenskommelser tillkommer det domstolar och andra myndigheter behörighet att begära bistånd med delgivning utomlands. Delgivningslagen gäller när bistånd lämnas med stöd av sådana överenskommelser, men också i andra fall där bistånd begärs utan stöd i ett internationellt avtal. I några fall, bl.a. enligt Haagkonventionen, kan även andra typer av aktörer, t.ex. privata rättssubjekt, ha tilldelats sådan behörighet. Även en framställning om bistånd från en sådan aktör får verkställas i Sverige enligt delgivningslagen men endast under förutsättning att det följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt.

Av det nya styckets *andra mening* framgår att delgivning på utländsk begäran under vissa förhållanden får ske på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs i delgivningslagen. Bestämmelser som gör det möjligt att begära delgivning enligt ett särskilt förfarande finns i första hand i Haagkonventionen (artikel 5), 1959

års rättshjälpkonvention (artikel 7) och 2000 års EU-konvention (art 4.1). Utgångspunkten är att det ansökande landets begäran om att ett visst förfarande ska tillämpas ska tillmötesgå. Endast om det begärda förfarandet skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper ska en begäran inte efterkommas. Det är naturligt att den som bistår med delgivning i ett sådant fall först kontaktar det andra landets myndigheter för att efterhöra om delgivning i stället kan genomföras på ett annat sätt. Innebörden av att ett förfarande strider mot svenska allmänna rättsprinciper motsvarar i allt väsentligt den som gäller vid tillämpningen av 3 § första stycket delgivningslagen (se bl.a. prop. 2009/10:237 s. 230 f. med hänvisningar).

3 §

Delgivning med en person som vistas utomlands får ske om det är tillåtet enligt lagen på den utländska orten.

Delgivning med en person som vistas utomlands får ske enligt lagen på den utländska orten, om inte sådan delgivning skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper.

En kallelse av en målsägande, ett vittne, en sakkunnig eller någon som avses i 36 kap. 1 § andra och tredje styckena rättegångsbalken, som ska delges utomlands, får inte ske vid vite, om inte annat följer av lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt.

Ett nytt första stycke tillförs paragrafen. Tidigare första och andra styckena blir därmed stycke två och tre i den ändrade paragrafen. Ändringen behandlas i avsnitt 4.8.

Bestämmelsen i paragrafens nya *första stycke* klargör att det är en förutsättning för delgivning i utlandet att det andra landet tillåter det. Delgivning får anses vara tillåtet om det följer av en internationell överenskommelse, om det framgår av uppgifter från tillförlitlig källa – t.ex. Centralmyndighetens hemsida – eller om det i det enskilda fallet lämnas samtycke till att delgivning får ske på det sätt som den avsändande myndigheten begär. I likhet med vad som gäller för paragrafens andra stycke omfattar den nya bestämmelsen såväl delgivning med fysiska som med

juridiska personer (se Gärde, Nya rättegångsbalken, s. 453; även NJA 2004 s. 407).

Förutom postdelgivning kan det antas att muntlig delgivning eller delgivning med e-post med någon i utlandet skulle kunna uppfattas som otillåten myndighetsutövning av ett annat land. I flertalet fall finns det dock inte något som hindrar en svensk domstol eller förvaltningsmyndighet från att delge personer i utlandet direkt med post eller med användande av andra delgivningsformer som föreskrivs i delgivningslagen. Inom ramen för EU-samarbetet gäller detta såväl på det straffrättsliga området (2000 års EU-konvention) som på området för civilrätt (EG:s delgivningsförordning). Även på det skatterättsliga området är det enligt Europaråds- och OECD-konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden tillåtet med postdelgivning med någon i utlandet.

Särskild uppmärksamhet är påkallad om postdelgivning ska ske i ett civilrättsligt mål eller ärende med någon som befinner sig i ett land anslutet till Haagkonventionen – givetvis förutsatt att detta land inte också är ett EU-land. Enligt artikel 10 (a) i den konventionen har konventionsländerna möjlighet att reservera sig mot andra länder postdelgivningar. Exempel på länder som utnyttjat denna möjlighet – och där det alltså inte är tillåtet för en svensk domstol eller förvaltningsmyndighet att postdelge en mottagare – är Norge, Ryssland, Schweiz och Turkiet. Om delgivning ska ske i ett sådant land krävs att det görs en ansökan till det andra landets behöriga myndigheter om bistånd med delgivning.

4 a §

Om det följer av en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt att en handling som ska delges en mottagare i Sverige på begäran av någon som avses i 1 § tredje stycket ska vara skriven på eller översatt till visst språk, och är handlingen inte skriven på eller översatt till det språket, får delgivning endast ske med mottagarens samtycke.

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.9.

Bestämmelser av innebörd att den som ska delges har rätt att vägra ta emot en handling som inte är översatt till ett språk som mottagaren förstår finns i flera internationella avtal. En närmare redogörelse för avtalen lämnas i avsnitt 3.2.

Om den handling som ska delges inte är avfattad på ett språk som mottagaren förstår ska denne upplysas om sin rätt att vägra ta emot handlingen och tillfrågas om han eller hon samtycker till att ta emot handlingen. Ett sådant krav bör dock inte gälla om det står klart att mottagaren förstår det språk som handlingen är skriven på eller översatt till. Länsstyrelsen bör svara för att utforma och ta fram information rörande rätten att vägra ta emot en handling som inte är översatt. Länsstyrelsen bör även, t.ex. genom framtagande av en blankett, svara för att mottagarens samtycke till eller vägran att ta emot handlingen kan dokumenteras på lämpligt sätt av den som genomför delgivningen.

Konsekvensen av att någon vägrar ta emot en handling – oavsett om mottagaren upplysts om sin rätt att vägra ta emot handlingen eller inte – och detta sker i enlighet med en bestämmelse i en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt, är att delgivning inte får ske. Följaktligen ska i ett sådant fall delgivning inte anses ha skett, och detta oavsett om handlingen rent faktiskt har kommit mottagaren till handa. Något intyg om att delgivning skett ska givetvis inte utfärdas i ett sådant fall. Närmare bestämmelser om underrättelse om rätten att ta emot en handling och övriga bestämmelser om förfarandet i dessa fall meddelas genom förordning.

9 §

En person som ska se till att delgivning sker i Sverige utan samband med ett mål eller ärende får vända sig till en länsstyrelse för bistånd med delgivningen.

Länsstyrelsen ska avvisa en framställan om delgivning om föreskriven ansökningsavgift inte har betalats.

Bestämmelsen har ändrats på så sätt att första styckets *andra mening* har utgått med anledning av att enskilds möjlighet att

påkalla Regeringskansliets bistånd med delgivning i utlandet avskaffas. Ändringen behandlas i avsnitt 4.3.

En enskild i utlandet kommer även fortsättningsvis att kunna ansöka om att mot avgift få en länsstyrelses bistånd med delgivning i Sverige. Genom ett tillägg i första styckets *första mening* klargörs att en länsstyrelses bistånd med delgivning enligt paragrafen endast kan ske för delgivning i Sverige.

Uppdrag En översyn av reglerna om internationell delgivning

Bakgrund och behovet av översyn

Internationell delgivning kan ske både i civil- och brottmål och såväl inom som utom ramen för avtal och konventioner. De grundläggande reglerna om internationell delgivning finns i delgivningslagen (1970:428). Därutöver finns regler om internationell delgivning i ett flertal författningar och internationella instrument.

Regeringen har lagt fram ett förslag till en ny delgivningslag. Inom ramen för nämnda lagstiftningsärende har konstaterats att den särskilda reglering som gäller internationell delgivning är föråldrad och i behov av en genomgripande allmän översyn. Redan i samband med införandet av lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (prop. 1999/2000:61 s. 73 f.) gjordes samma konstaterande. Bestämmelserna, som i många avseenden är ålderstigna, är spridda på en rad olika författningar och regelverken är svåröverskådliga. Detta har lett till tillämpningssvårigheter.

Delar av handläggningen av ärenden om internationell delgivning hanteras i dag av Regeringskansliet (centralmyndigheten på Justitiedepartementet). Handläggningen kan i många fall vara tidsödande och i dag uppnås inte full kostnadstäckning för det arbete som läggs ned inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund finns anledning att göra en inventering och en översyn av nu gällande bestämmelser om internationell delgivning. Uppdraget syftar till att åstadkomma en mer sammanhållen, modern och ändamålsenlig författningsreglering på området. En övergripande utgångspunkt för utredaren att beakta är att Regeringskansliet i så begränsad utsträckning som möjligt ska hantera ärenden om internationell delgivning. Samtidigt ska utredaren beakta de fördelar som finns med att ett och samma organ hanterar dessa frågor. Ytterligare en utgångspunkt för utredaren att ta hänsyn till är frågan om full kostnadsfinansiering för nedlagt arbete.

Nedan redogörs för vissa specifika frågor som utredaren särskilt bör behandla. Dock står det utredaren fritt att ta upp även andra frågor i anledning av denna översyn.

Överväganden

Behörigt organ för mottagande och avsändande av ärenden

Allmänt

Regeringskansliet (centralmyndigheten på Justitiedepartementet) lämnar enligt nuvarande ordning biträde med delgivning i Sverige på utländsk begäran, samt i utlandet på svensk begäran. Biträde med delgivning lämnas i viss mån i brottmålsärenden men främst i civila, kommersiella och förvaltningsrättsliga mål och ärenden. En framställning om biträde med delgivning i Sverige görs ofta direkt till centralmyndigheten av utländska rättsliga myndigheter men kan även inkomma via en ambassad i Sverige eller via den svenska utlandsmyndigheten i det ansökande landet. Återredovisning sker normalt samma väg som ärendet har inkommit. Majoriteten av ärendemängden grundas på internationella konventioner och andra överenskommelser.

Delgivning i Norden – samtliga ärenden

Inom ramen för det nordiska delgivningssamarbetet tillämpas en överenskommelse från 1974 om inbördes rättshjälp genom delgivning och bevisupptagning. Överenskommelsen, som omfattar delgivning i såväl civilmål som brottmål, anger att direkt skriftväxling får ske mellan berörda statliga myndigheter i de nordiska länderna. I cirkulär 1995:419 anges till vilken myndighet i respektive land som framställningarna ska skickas. I Sverige är mottagande myndighet länsstyrelsen i det län, där den som söks för delgivning bor. Detta framgår inte direkt av någon författning, utan gäller enligt kungörelse (1909:24 s.1) angående delgivning av handling på begäran av utländsk myndighet.

Delgivning i brottmål

Numera sker i princip samtliga brottmålsdelgivningar inom Europeiska Unionen med stöd av 2000 års konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan EU:s medlemsstater. Denna konvention kompletterar 1959 års Europarådskonvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Fyra medlemsstater har ännu inte tillträtt 2000 års konvention. Huvudregeln i denna konvention föreskriver att varje medlemsstat ska översända rättegångshandlingar som rör personer som vistas på en annan stats territorium direkt till dessa med post. Undantagsvis, under vissa givna förutsättningar, får översändande ske via behöriga myndigheter. Sverige har i en förklaring till konventionen angett att svenska domstolar och åklagarmyndigheter är behöriga i detta avseende. I övriga fall vid delgivning utanför Norden och EU, när det inte finns någon konventionsgrund, bistår centralmyndigheten.

Delgivning i civilmål

För delgivning i civilmål utom Norden och EU tillämpas i förekommande fall en Haagkonvention från 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur. För delgivning inom EU tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning 1393/2007 om delgivning av handlingar i civila eller kommersiella ärenden (för de EU-stater som även har ratificerat 1965 års Haagkonvention, har förordningen företräde). För ansökningar från utlandet till Sverige enligt båda dessa internationella instrument är centralmyndigheten mottagande organ (Sverige har i förklaringar till instrumenten utsett Justitiedepartementet som behörig myndighet). Dock är domstol i Sverige, enligt samma instrument behörig att direkt till den andra statens behöriga organ, avsända framställningar om delgivning. I övriga fall vid delgivning utanför Norden och EU, när det inte finns någon konventionsgrund, bistår centralmyndigheten med delgivning i civilmål.

I första hand bör utredaren överväga om direktkommunikation mellan berörda myndigheter kan utökas i förhållande till vad som gäller i dag. Sådana överväganden kan t.ex. innefatta ändrade förklaringar till de instrument som Sverige anslutit sig till. I andra hand och i de fall direktkontakter inte är möjliga, bör utredaren överväga vilken eller vilka andra myndigheter än centralmyndigheten som kan vara lämpade att agera centralt/-a organ i Sverige. I detta sammanhang bör framhållas att utgångspunkten för utredaren ska vara att Regeringskansliet i så begränsad utsträckning som möjligt ska hantera denna typ av ärenden. Samtidigt ska utredaren beakta de fördelar som finns med att ett och samma organ hanterar dessa frågor. Sådana fördelar ligger exempelvis i att kompetens och erfarenhet koncentreras och att praktikerna vet vart de ska vända sig. Slutligen bör utredaren också överväga om

bestämmelserna kan utformas på ett tydligare och mer enhetligt sätt.

Enskilda sökande

För närvarande bistår centralmyndigheten enskilda sökande (delgivningsbyråer, advokatbyråer, försäkringsbolag, banker m.fl.) med delgivning utomlands i samtliga typer av delgivningsärenden. Möjligheten för enskilda att söka internationell delgivning via centralmyndigheten bottnar i kungörelse (1933:618) angående biträde av Justitiedepartementet för delgivning av handlingar i utlandet. Kungörelsen anger att ”den som vill” får söka bistånd av Justitiedepartementet för delgivning utomlands.

Möjligheten att anvisa alternativa kommunikationskanaler för de enskilda sökande bör övervägas.

Kostnadsfrågan

I kungörelsen från 1933 angående biträde av Justitiedepartementet för delgivning av handlingar i utlandet anges, att ”den som vill” – utan begränsningar i personkretsen – kan påkalla Justitiedepartementets biträde för delgivning med någon som vistas utom riket. Detta innebär bl.a. att Justitiedepartementet biträder enskilda sökande med delgivning utomlands. En mindre avgift om 250 kr tas ut för det arbete som läggs ned dels på departementet, dels hos den svenska utlandsmyndighet till vilken ärendet vidarebefordras.

För delgivning inom Norden tas inte någon avgift ut. Inom Norden är det ofta svenska inkassoföretag som söker biträde med delgivning. Sammanlagt utgör denna kategori av ärenden ca

40 % av den totala ärendemängden, som år 2009 uppgick till 2 915 ärenden för centralmyndigheten.

I dagsläget står också centralmyndigheten för alla översättningskostnader - undantaget enskilda sökande - i samband med en delgivning i och med att 14 § i delgivningsförordningen (1979:101) föreskriver att Justitiedepartementet ska bekosta översättning av de handlingar som delges utomlands.

Ärenden om delgivning inom Norden och i andra länder för enskilda sökande kan i många fall vara tidsödande dels beroende på att framställningarna inte sällan är ofullständiga, dels på grund av regelbundna krav på påminnelser och återkallelser. Det kan mot denna bakgrund konstateras att full kostnadstäckning inte uppnås för den arbetsinsats som i dag läggs ned på dessa ärenden.

Utredaren bör överväga kostnadsfrågan i sin helhet i förhållande till samtliga av ovan nämnda aktörer. Ekonomiska konsekvenser av utredarens förslag vad avser handläggande organ ska belysas och analyseras. Utredaren ska lämna konkreta förslag på hur finansieringen bör se ut i framtiden där målsättningen ska vara full kostnadstäckning.

Sekretessaspekter

Enligt 22 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon denne närstående kan lida men om uppgiften röjs. Även andra former av sekretess kan bli aktuella, t.ex. utrikessekretess enligt 15 kap 1 § samma lag.

Dels bör utredaren analysera hur sekretessbestämmelserna förhåller sig till ärenden om internationell delgivning som inte regleras av delgivningslagen, dels överväga hur sekretesskyddet påverkas vid en eventuell överflyttning av ärenden om internationell delgivning till andra centralorgan.

Delgivning i förvaltningsrättsliga ärenden

Det händer att centralmyndigheten får frågor om biträde med delgivning i förvaltningsrättsliga ärenden, såsom exempelvis delgivning i ärenden om bygglov eller utmätning.

De konventioner eller andra överenskommelser som gäller möjliggör dock inte bistånd i dessa typer av ärenden. Exempelvis anges i Europaparlamentets och rådets förordning 1393/2007 om delgivning i medlemsstaterna, att denna "i synnerhet" inte ska tillämpas på bl.a. förvaltningsrättsliga ärenden. 1965 års Haagkonvention gäller delgivning i "mål och ärenden av civil eller kommersiell natur".

Mot denna bakgrund bör utredaren göra en genomgång av vilka möjligheter och vilket behov som i dag finns av delgivning i förvaltningsrättsliga ärenden.

Uppdragets innehåll – sammanfattning

Utifrån ovannämnda utgångspunkter ska utredaren:

- inventera vilka bestämmelser som i dag finns om internationell delgivning,

- utreda möjligheten att sammanföra samtliga eller delar av de bestämmelser i svensk rätt som rör internationell delgivning,
- analysera vilken eller vilka myndigheter som bör vara centralt/-a organ för mottagande och avsändande av internationella delgivningar,
- överväga kostnadsfrågan och lämna konkreta förslag på finansiering,
- överväga sekretesskyddets omfattning och utformning,
- överväga i vilken omfattning biträde med delgivning kan och bör lämnas i förvaltningsrättsliga ärenden, och
- analysera hur reglerna bör utformas och lämna fullständiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2011.